ISSN 0868—8621

ВЕДАМАСЦІ

ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 1

1993 год

ВЫДАННЕ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

МІНСК

ВЕДАМАСЦІ

ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

5 студзеня 1993 г. **№ 1(75)** **Выдаюцца з 1990 г.**

ЗМЕСТ

Законы і пастановы, прынятыя на дзесятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання

5. Закон Рэспублікі Беларусь аб прызнанні грамадзянамі Рэспублікі Беларусь асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, і членаў іх сем'яў.
6. Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прызнанні грамадзянамі Рэспублікі Беларусь асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, і членаў іх сем'яў».
7. Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб часовым парадку валютнага рэгулявання і правядзенні валютных аперацый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь».
8. Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб фарміраванні і выкарыстанні валютных фондаў Рэспублікі Беларусь у 1993 годзе.
9. Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб увядзенні ў дзеянне Ваеннай дактрыны Рэспублікі Беларусь.
10. Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб дакладзе Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора.
11. Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб вызваленні Шаладонава В. І. ад абавязкаў намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

* *
*

12. Пастанова Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь аб прысуджэнні Дзяржаўных прэмій Рэспублікі Беларусь 1992 года ў галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры.

13. Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб уключэнні вёскі Чырвоны Бор Ждановіцкага сельсавета Мінскага раёна Мінскай вобласці ў гарадскую рысу горада Мінска.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

1 Аб ахове навакольнага асяроддзя*

Ахова навакольнага асяроддзя, рацыянальнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў, забеспячэнне экалагічнай бяспекі чалавека — неад'емная ўмова ўстойлівага эканамічнага і сацыяльнага развіцця дзяржавы. Гэты Закон закліканы забяспечыць прававыя асновы такога шляху развіцця Рэспублікі Беларусь, абарону правоў чалавека на спрыяльнае для яго жыцця і здароўя навакольнае асяроддзе, вызначыць прававыя і эканамічныя асновы аховы навакольнага асяроддзя ў інтарэсах цяперашняга і будучых пакаленняў людзей.

Раздзел I
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. **Задачы заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя**

Задачамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя з'яўляюцца:

забеспячэнне бяспечнага для жыцця і здароўя людзей стану навакольнага асяроддзя;

рэгуляванне адносін у галіне аховы, выкарыстання і ўзнаўлення прыродных рэсурсаў;

захаванне прыродных рэсурсаў, генетычнага фонду жывой прыроды, ахова прыродных багаццяў, прыроднага асяроддзя, ландшафтаў і іншых прыродных комплексаў.

Артыкул 2. **Асноўныя прынцыпы аховы навакольнага асяроддзя**

Пры планаванні і ажыццяўленні дзейнасці, якая аказвае ўплыў на стан навакольнага асяроддзя, Саветы народных дэпутатаў, органы выканаўчай улады, юрыдычныя і фізічныя асобы, замежныя інвестары абавязаны кіравацца наступнымі асноўнымі прынцыпамі:

прыярытэтам аховы жыцця і здароўя чалавека ў параўнанні з іншымі мэтамі прыродакарыстання, забеспячэння правоў грамадзян на спрыяльнае для жыцця, працы і адпачынку навакольнае асяроддзе;

---
* *Апублікаваны ў газетах: «Звязда» — 14 студзеня 1993 года, «Народная газета» — 15 студзеня 1993 года.*

выкананнем патрабаванняў заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя;

навукова абгрунтаваным спалучэннем экалагічных і эканамічных інтарэсаў грамадства;

спалучэннем нацыянальных і міжнародных інтарэсаў у галіне навакольнага асяроддзя;

рацыянальным выкарыстаннем прыродных рэсурсаў з улікам магчымасцей навакольнага асяроддзя, неабходнасці ўзнаўлення прыродных рэсурсаў і недапушчэння неабарачальных вынікаў для навакольнага асяроддзя і здароўя чалавека;

галоснасцю ў рабоце, цеснай сувяззю з грамадскімі аб'яднаннямі і насельніцтвам пры вырашэнні прыродаахоўных задач.

Артыкул 3. **Аб'екты прыроды, якія падлягаюць ахове**

Ахове падлягаюць як уцягнутыя ў гаспадарчы абарот, так і не выкарыстоўваемыя непасрэдна або ў дадзены перыяд віды прыродных рэсурсаў, да якіх адносяцца: кліматычныя рэсурсы, атмасфера, уключаючы азонавы слой, зямля, яе нетры і глебы, воды (паверхневыя, падземныя і глебавая вільгаць), раслінны і жывёльны свет у іх відавой разнастайнасці ва ўсіх сферах пражывання і росту, тыповыя і рэдкія ландшафты, а таксама іншыя прыродныя аб'екты як кампаненты экалагічных сістэм і біясферы.

Артыкул 4. **Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя і прыродных рэсурсаў**

Адносіны ў галіне аховы навакольнага асяроддзя ў Рэспубліцы Беларусь рэгулююцца гэтым Законам, іншымі нарматыўнымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Раздзел II
ПРАВЫ І АБАВЯЗКІ ГРАМАДЗЯН У ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 5. **Правы грамадзян у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь і іншыя асобы, якія пражываюць на яе тэрыторыі, маюць права:

ствараць грамадскія аб'яднанні і фонды па ахове навакольнага асяроддзя і кантролю за яго станам;

патрабаваць і атрымліваць поўную і дакладную інфармацыю аб стане навакольнага асяроддзя і мерах па яго ахове;

уносіць прапановы аб забароне размяшчэння, спыненні праектавання, будаўніцтва, рэканструкцыі, эксплуатацыі аб'ектаў,

якія аказваюць адмоўны ўплыў на навакольнае асяроддзе і здароўе чалавека;

прад'яўляць у суд іскі аб пакрыцці шкоды здароўю і маёмасці грамадзян, маёмасці юрыдычных асоб, прычыненай парушэннямі прыродаахоўнага заканадаўства або стаўшай вынікам звязаных з такімі парушэннямі экалагічных катастроф.

Заканадаўствам Рэспублікі Беларусь могуць быць вызначаны і іншыя правы грамадзян па ахове навакольнага асяроддзя.

Артыкул 6. **Абавязкі грамадзян у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь і іншыя асобы, якія пражываюць на яе тэрыторыі, абавязаны: берагчы і ахоўваць прыроду, рацыянальна выкарыстоўваць яе багацці, выконваць патрабаванні прыродаахоўнага заканадаўства, павышаць экалагічную культуру, садзейнічаць экалагічнаму выхаванню падрастаючага пакалення, выконваць іншыя абавязкі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 7. **Правы грамадскіх аб'яднанняў у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Грамадскія экалагічныя аб'яднанні, іншыя грамадскія аб'яднанні Рэспублікі Беларусь, якія ажыццяўляюць экалагічныя функцыі, маюць права:

распрацоўваць і прапагандаваць свае экалагічныя праграмы, абараняць правы і інтарэсы насельніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, садзейнічаць павышэнню экалагічнай культуры насельніцтва, прыцягваць на добраахвотных пачатках грамадзян да актыўнай прыродаахоўнай дзейнасці;

за кошт сваіх сродкаў і добраахвотнага працоўнага ўдзелу членаў арганізацый выконваць работы па ахове і ўзнаўленню прыродных рэсурсаў, захаванню і паляпшэнню навакольнага асяроддзя, аказваць садзейнічанне дзяржаўным органам па ахове прыроды ў барацьбе з парушэннямі прыродаахоўнага заканадаўства, ствараць грамадскія фонды па ахове навакольнага асяроддзя і расходаваць іх на правядзенне экалагічных мерапрыемстваў;

прымаць удзел у правядзенні дзяржаўнай экалагічнай экспертызы па размяшчэнню, праектаванню, будаўніцтву, уводу ў эксплуатацыю экалагічна небяспечных аб'ектаў, праводзіць грамадскую экалагічную экспертызу, уносіць прапановы, патрабаваць у судовым парадку адмены рашэнняў па размяшчэнню, будаўніцтву, эксплуатацыі экалагічна небяспечных аб'ектаў, абмежаванню, прыпыненню, спыненню, перапрафіляванню іх дзейнасці;

прад'яўляць у суд іскі аб пакрыцці шкоды здароўю, маёмасці грамадзян і грамадскіх аб'яднанняў, прычыненай парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства.

Артыкул 8. **Гарантыі правоў грамадзян на здаровае і спрыяльнае для жыцця навакольнае асяроддзе**

Правы грамадзян Рэспублікі Беларусь і іншых асоб, якія пражываюць на яе тэрыторыі, на здаровае і спрыяльнае для жыцця і здароўя навакольнае асяроддзе забяспечваецца:

планаваннем і нарміраваннем якасці навакольнага асяроддзя, мерамі па прадухіленню экалагічна шкоднай дзейнасці і аздараўленню навакольнага асяроддзя, папярэджванню і ліквідацыі вынікаў аварый, катастроф, стыхійных бедстваў;

дзяржаўным кантролем за станам навакольнага асяроддзя і выкананнем прыродаахоўнага заканадаўства, прыцягненнем да адказнасці асоб, вінаватых у парушэнні патрабаванняў забеспячэння экалагічнай бяспекі насельніцтва;

страхаваннем грамадзян, утварэннем дзяржаўных, грамадскіх і іншых фондаў дапамогі асобам, пацярпеўшым ад забруджання навакольнага асяроддзя;

пакрыццём у добраахвотным і судовым парадку шкоды, прычыненай здароўю і маёмасці грамадзян у выніку забруджання навакольнага асяроддзя і іншых шкодных уздзеянняў на яго, у тым ліку вынікаў аварый і катастроф;

прыцягненнем да адказнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь асоб, якія наўмысна скажаюць або ўтойваюць інфармацыю аб стане навакольнага асяроддзя, перашкаджаюць выкананню грамадзянамі і грамадскімі аб'яднаннямі іх правоў, што вынікаюць з гэтага Закона, іншымі гарантыямі, прадугледжанымі гэтым Законам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Раздзел III
ОРГАНЫ ДЗЯРЖАЎНАЙ УЛАДЫ І КІРАВАННЯ Ў ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 9. **Кампетэнцыя Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя:

вызначае дзяржаўную і міждзяржаўную экалагічную палітыку;

ажыццяўляе міждзяржаўнае супрацоўніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя;

распрацоўвае і прымае заканадаўчыя акты аб ахове навакольнага асяроддзя ў Рэспубліцы Беларусь;

вызначае парадак арганізацыі і дзейнасці органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў галіне выкарыстання і аховы прыродных рэсурсаў, аховы навакольнага асяроддзя;

разглядае і зацвярджае дзяржаўную экалагічную праграму Рэспублікі Беларусь;

аб'яўляе тэрыторыі зонамі экалагічнага бедства;

зацвярджае межы аб'ектаў прыродна-запаведнага фонду рэспубліканскага значэння і санкцыяніруе іх змяненне;

разглядае іншыя пытанні ў галіне аховы навакольнага асяроддзя і прыродакарыстання.

Артыкул 10. **Кампетэнцыя мясцовых Саветаў народных дэпутатаў у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Да ведання мясцовых Саветаў народных дэпутатаў у галіне аховы навакольнага асяроддзя адносяцца:

арганізацыя планавання аховы навакольнага асяроддзя, фінансаванне і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне экалагічных праграм;

каардынацыя дзейнасці экалагічных службаў прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый;

прыняцце рашэнняў аб забароне дзейнасці юрыдычных асоб і іх асобных вытворчасцей, цэхаў, участкаў, якія знаходзяцца на тэрыторыі мясцовага Савета, або аб пазбаўленні гэтых юрыдычных асоб і іх вытворчасцей права карыстання мясцовымі прыроднымі рэсурсамі ў выпадках забруджання навакольнага асяроддзя, нерацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў і іншых парушэнняў прыродаахоўнага заканадаўства, санітарных норм і правіл;

арганізацыя экалагічнай асветы, адукацыі і выхавання грамадзян;

забеспячэнне насельніцтва неабходнай экалагічнай інфармацыяй;

вырашэнне іншых пытанняў аховы навакольнага асяроддзя, аднесеных да кампетэнцыі органаў мясцовага самакіравання заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Мясцовыя Саветы народных дэпутатаў могуць дэлегаваць частку сваіх паўнамоцтваў у галіне аховы навакольнага асяроддзя органам Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі.

Артыкул 11. **Кампетэнцыя Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь у галіне аховы навакольнага асяроддзя:

ажыццяўляе рэалізацыю экалагічнай палітыкі, вызначанай Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўляе меры па ахове і навукова абгрунтаванаму выкарыстанню прыродных рэсурсаў і паляпшэнню навакольнага асяроддзя;

забяспечвае распрацоўку і рэалізацыю дзяржаўнай экалагічнай праграмы Рэспублікі Беларусь;

каардынуе дзейнасць міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў, іншых падведамных яму органаў, якія займаюцца аховай навакольнага асяроддзя;

стварае рэспубліканскі пазабюджэтны фонд аховы прыроды;

зацвярджае парадак распрацоўкі экалагічных нарматываў, лімітаў выкарыстання прыродных рэсурсаў, выкідаў і скідаў забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе і размяшчэння адходаў;

вызначае парадак уліку, ацэнкі прыродных рэсурсаў, а таксама парадак вядзення кадастраў прыродных рэсурсаў;

аб'яўляе ў выпадку неабходнасці ўчасткі тэрыторыі зонай надзвычайнай экалагічнай сітуацыі;

зацвярджае пералік асабліва каштоўных прыродных рэсурсаў і аб'ектаў навакольнага асяроддзя;

арганізуе сістэму экалагічнага выхавання і адукацыі грамадзян;

прымае рашэнні аб спыненні дзейнасці або перапрафіляванні экалагічна шкодных аб'ектаў рэспубліканскага значэння;

ажыццяўляе міжурадавае супрацоўніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя;

рэгулюе іншыя пытанні аховы навакольнага асяроддзя і рацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў.

Артыкул 12. **Кампетэнцыя Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі і яго падраздзяленняў у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Да кампетэнцыі Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і яго падраздзяленняў адносяцца:

кантроль за дзейнасцю міністэрстваў, ведамстваў, прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый у галіне аховы навакольнага асяроддзя;

правядзенне адзінай навукова-тэхнічнай палітыкі па пытаннях аховы навакольнага асяроддзя і выкарыстання прыродных рэсурсаў;

дзяржаўны кантроль за выкананнем норм экалагічнай бяспекі, нараўне з іншымі спецыяльна ўпаўнаважанымі дзяржаўнымі органамі кантроль за выкарыстаннем і аховай нетраў, паверхневых і падземных вод, атмасфернага паветра, расліннага і жывёльнага свету;

арганізацыя маніторынгу прыроднага асяроддзя;

зацвярджэнне сумесна з органамі санітарнага нагляду нарматываў якасці навакольнага асяроддзя, удзел у распрацоўцы стандартаў па рэгуляванню выкарыстання прыродных рэсурсаў і ахове навакольнага асяроддзя ад забруджвання, спусташэння і іншых шкодных уздзеянняў;

ажыццяўленне дзяржаўнай экалагічнай экспертызы;

атрыманне бязвыплатна ад міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў, ведамстваў, прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый інфармацыі, неабходнай для выканання ўскладзеных на яго задач;

выдача і ануляванне дазволаў на захаванне (складзіраванне) прамысловых, камунальна-бытавых і іншых адходаў, выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе, на спецыяльнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

абмежаванне або прыпыненне дзейнасці прадпрыемстваў і аб'ектаў незалежна ад формы ўласнасці, калі іх эксплуатацыя ажыццяўляецца з парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства;

прад'яўленне іскаў аб пакрыцці шкоды, прычыненай у выніку парушэння прыродаахоўнага заканадаўства;

распрацоўка дзяржаўных экалагічных праграм;

складанне пратаколаў і разгляд спраў аб правапарушэннях у галіне аховы навакольнага асяроддзя і выкарыстання прыродных рэсурсаў у межах правоў, прадастаўленых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

улік і ацэнка прыродных рэсурсаў, вядзенне дзяржаўных кадастраў водных рэсурсаў, тарфянога фонду, жывёльнага і расліннага свету;

вядзенне Чырвонай кнігі Рэспублікі Беларусь;

забеспячэнне насельніцтва неабходнай экалагічнай інфармацыяй;

арганізацыя прапаганды экалагічных ведаў сярод насельніцтва;

ажыццяўленне на адпаведным узроўні міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, вывучэнне, абагульненне і распаўсюджванне міжнароднага вопыту, кантроль

за выкананнем абавязацельстваў Рэспублікі Беларусь па міжнародных пагадненнях у галіне аховы навакольнага асяроддзя.

Рашэнні Дзяржаўнага камітэта па экалогіі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя па пытаннях, аднесеных да яго кампетэнцыі, абавязковыя для ўсіх юрыдычных і фізічных асоб і могуць быць абскарджаны ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку.

Артыкул 13. **Кампетэнцыя іншых спецыяльна ўпаўнаважаных дзяржаўных органаў у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Кампетэнцыя іншых спецыяльна на тое ўпаўнаважаных дзяржаўных органаў па ахове навакольнага асяроддзя вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Раздзел IV
ЭКАНАМІЧНЫ МЕХАНІЗМ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 14. **Эканамічны механізм забеспячэння аховы навакольнага асяроддзя**

Эканамічны механізм аховы навакольнага асяроддзя ўключае ў сябе:

планаванне і фінансаванне прыродаахоўных мерапрыемстваў;

ільготнае крэдытаванне і падаткаабкладанне прыродаахоўнай дзейнасці;

вызначэнне лімітаў на карыстанне прыроднымі рэсурсамі, размяшчэнне адходаў, дапушчальных выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе;

збіранне падатку і іншых плацяжоў за выкарыстанне прыродных рэсурсаў, выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе;

збіранне платы за размяшчэнне адходаў і іншыя віды шкоднага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе;

пакрыццё ва ўстаноўленым парадку шкоды, прычыненай навакольнаму асяроддзю і здароўю насельніцтва.

Эканамічны механізм аховы навакольнага асяроддзя можа ўключаць у сябе і іншыя палажэнні, вызначаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 15. **Планаванне мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя**

Мэтай планавання мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя і прыродакарыстанню з'яўляецца забеспячэнне гарманічнага ўзаемадзеяння прыроды і грамадства на аснове навукова абгрунтаванага спалучэння экалагічных, эканамічных і сацыяльных інтарэсаў, выбар найбольш эфектыўных сродкаў прыродакарыстання, прадухіленне і ліквідацыі негатыўнага ўплыву гаспадарчай і іншай дзейнасці на навакольнае асяроддзе, захаванне і павелічэнне прыродна-рэсурснага патэнцыялу Рэспублікі Беларусь.

Планаванне мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца ў складзе прагнозных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь і дзяржаўнага плана з улікам дзяржаўных і іншых праграм і патрабаванняў прыродаахоўнага заканадаўства.

Тэрытарыяльнае планаванне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца адпаведнымі Саветамі народных дэпутатаў з удзелам дзяржаўных органаў і грамадскіх арганізацый.

Галіновае планаванне ў сферы аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі і іншымі дзяржаўнымі органамі з улікам паказчыкаў тэрытарыяльнага планавання.

Артыкул 16. **Фінансаванне экалагічных праграм і мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя**

Фінансаванне экалагічных праграм і мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя праводзіцца за кошт:

рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў;

сродкаў юрыдычных асоб, добраахвотных узносаў насельніцтва, замежных грамадзян, а таксама іншых крыніц;

рэспубліканскага, мясцовых пазабюджэтных фондаў і грамадскіх фондаў аховы прыроды;

крэдытаў банкаў.

Артыкул 17. **Ліміты на карыстанне прыроднымі рэсурсамі**

Ліміты на карыстанне прыроднымі рэсурсамі з'яўляюцца сістэмай экалагічных абмежаванняў па тэрыторыях і ўяўляюць сабой устаноўленыя прыродакарыстальнікам на пэўны перыяд часу аб'ёмы гранічнага выкарыстання (адабрання) прыродных рэсурсаў, выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў, размяшчэння адходаў.

Ліміты на прыродныя рэсурсы, якія здабываюцца, ліміты дапушчальных выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе ўстанаўліваюцца ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак)».

Ліміты на размяшчэнне адходаў устанаўліваюцца абласнымі і Мінскім гарадскім Саветамі народных дэпутатаў па ўзгадненню з органамі Дзяржаўнага камітэта па экалогіі.

Артыкул 18. **Плацяжы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі**

Плацяжы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі ўключаюць:

плацяжы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі;

плацяжы за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў і плату за размяшчэнне адходаў.

Парадак выплаты падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі, выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе вызначаецца Законам Рэспублікі Беларусь «Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак)».

Парадак выплаты падатку за карыстанне зямлёй рэгулюецца спецыяльным законам.

Нарматывы платы за размяшчэнне адходаў устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню Дзяржаўнага камітэта па экалогіі.

За размяшчэнне адходаў звыш устаноўленых лімітаў плата бярэцца ў пяцікратным размеры.

Унясенне платы за карыстанне прыроднымі рэсурсамі не вызваляе прыродакарыстальніка ад выканання мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя і пакрыцця ўрону, прычыненага парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства.

Артыкул 19. **Пазабюджэтныя фонды аховы прыроды**

Для фінансавання неадкладных прыродаахоўных мерапрыемстваў, экалагічных праграм аднаўлення страт у навакольным асяроддзі, пакрыцця прычыненага ўрону і іншых мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя ствараюцца рэспубліканскі, абласныя, Мінскі гарадскі, раённыя (акрамя раёнаў у гарадах) і гарадскія пазабюджэтныя фонды аховы прыроды.

Пазабюджэтныя фонды аховы прыроды ўтвараюцца за кошт:

сродкаў, якія паступаюць ад юрыдычных і фізічных асоб, уключаючы замежных;

плацяжоў за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе;

платы за размяшчэнне адходаў;

сум, атрыманых у пакрыццё ўрону, штрафаў за забруджанне навакольнага асяроддзя і нерацыянальнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў і іншыя парушэнні прыродаахоўнага заканадаўства;

сродкаў ад рэалізацыі канфіскаваных прылад палявання і рыбалоўства, а таксама ад продажу незаконна здабытай з іх дапамогай прадукцыі;

інвалютных паступленняў, атрыманых па ісках ад замежных фізічных і юрыдычных асоб за парушэнне прыродаахоўнага заканадаўства;

добраахвотных узносаў юрыдычных асоб, ахвяраванняў грамадзян і іншых паступленняў;

долевага ўдзелу юрыдычных асоб, іншых прыродакарыстальнікаў у фінансаванні прыродаахоўных работ;

даходаў ад правядзення грашова-рэчавых латарэй.

Сродкі пазабюджэтных фондаў аховы прыроды залічваюцца на спецыяльныя рахункі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, 10 працэнтаў ад іх — на спецыяльны бягучы рахунак пазабюджэтных сродкаў Дзяржаўнага камітэта па экалогіі.

Сродкі ўказаных фондаў расходуюцца на мэты аздараўлення навакольнага асяроддзя, ажыццяўленне мер і праграм па ахове навакольнага асяроддзя і ўзнаўленню прыродных рэсурсаў, навуковыя даследаванні, укараненне экалагічна чыстых тэхналогій, будаўніцтва ачышчальных збудаванняў, развіццё экалагічнага выхавання і адукацыі, стварэнне матэрыяльнай базы для ажыццяўлення кантролю за станам навакольнага асяроддзя, удзел у арганізацыі міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне аховы прыроды, іншыя патрэбы, звязаныя з аховай навакольнага асяроддзя.

Расходаванне сродкаў пазабюджэтных фондаў аховы прыроды на мэты, не звязаныя з прыродаахоўнай дзейнасцю, забараняецца.

Артыкул 20. **Эканамічнае стымуляванне аховы навакольнага асяроддзя**

У Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца стымуляванне рацыянальнага прыродакарыстання і аховы навакольнага асяроддзя шляхам:

прадастаўлення юрыдычным і фізічным асобам падатковых і іншых ільгот пры ўкараненні малаадходных і безадходных рэсурса- і энергазберагаючых тэхналогій, перапрацоўцы адходаў вытворчасці і спажывання, выкарыстанні другасных рэсурсаў, ажыццяўленні іншай дзейнасці, якая дае значны прыродаахоўны эфект;

устанаўлення павышаных норм амартызацыі асноўных вытворчых прыродаахоўных фондаў.

Заканадаўствам Рэспублікі Беларусь могуць устанаўлівацца іншыя віды эканамічнага стымулявання дзейнасці па ахове навакольнага асяроддзя.

Раздзел V
РЭГУЛЯВАННЕ ВЫКАРЫСТАННЯ ПРЫРОДНЫХ РЭСУРСАЎ

Артыкул 21. **Агульнае і спецыяльнае карыстанне прыроднымі рэсурсамі**

Заканадаўствам Рэспублікі Беларусь грамадзянам гарантуецца права агульнага карыстання прыроднымі рэсурсамі для задавальнення іх патрэбнасцей бязвыплатна, без замацавання гэтых рэсурсаў за некаторымі асобамі і прадастаўлення адпаведных дазволаў, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Прыродныя рэсурсы ў парадку спецыяльнага выкарыстання прадастаўляюцца юрыдычным і фізічным асобам для ажыццяўлення вытворчай і іншай дзейнасці за плату, а ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь,— на льготных умовах на падставе спецыяльных дазволаў, якія выдаюцца ўпаўнаважанымі на тое дзяржаўнымі органамі, і заключэння дзяржаўнай экалагічнай экспертызы.

Раздзел VI
НАЗІРАННЕ І ЎЛІК У ГАЛІНЕ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 22. **Маніторынг навакольнага асяроддзя**

Маніторынг навакольнага асяроддзя ўяўляе сабой сістэму назіранняў за станам навакольнага асяроддзя для своечасовай ацэнкі магчымых змяненняў фізічных, хімічных і біялагічных працэсаў, узроўню забруджання атмасфернага паветра, глебы, водных і іншых прыродных аб'ектаў, папярэджвання і ўстаранення негатыўных з'яў, а таксама забеспячэння зацікаўленых арганізацый і насельніцтва бягучай і экстраннай інфармацыяй аб навакольным асяроддзі і прагназіравання яго стану.

Маніторынг навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца Дзяржаўным камітэтам па экалогіі, спецыяльна ўпаўнаважанымі на тое дзяржаўнымі органамі пры ўдзеле міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў, ведамстваў, аб'яднанняў, прадпрыемстваў, арганізацый, іншых юрыдычных асоб.

Міністэрствы, ведамствы, аб'яднанні, прадпрыемствы, установы, арганізацыі, іншыя юрыдычныя асобы бясплатна перадаюць указаным дзяржаўным органам аналітычныя матэрыялы сваіх назіранняў.

Парадак ажыццяўлення маніторынгу навакольнага асяроддзя вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 23. **Дзяржаўныя кадастры прыродных рэсурсаў**

Для ўліку колькасных, якасных і іншых характарыстык прыродных рэсурсаў, а таксама аб'ёму, характару і рэжыму іх выкарыстання вядуцца дзяржаўныя кадастры прыродных рэсурсаў.

Змест і парадак вядзення дзяржаўных кадастраў вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 24. **Дзяржаўны ўлік аб'ектаў, якія ўздзейнічаюць на навакольнае асяроддзе**

Аб'екты, якія шкодна ўздзейнічаюць або могуць шкодна ўздзейнічаць на стан навакольнага асяроддзя, віды і колькасць шкодных рэчываў, што выдзяляюцца ў навакольнае асяроддзе, віды і размеры шкодных фізічных уздзеянняў на яго падлягаюць дзяржаўнаму ўліку, які праводзіцца органамі Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і Міністэрства аховы здароўя.

Раздзел VII
НАРМАТЫЎНА-ТЭХНІЧНАЕ І МЕТРАЛАГІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 25. **Патрабаванні да нарматыўна-тэхнічнага і метралагічнага забеспячэння аховы навакольнага асяроддзя**

У мэтах эфектыўнай аховы навакольнага асяроддзя ўстанаўліваецца адзіная сістэма патрабаванняў да нарматыўна-тэхнічнага і метралагічнага забеспячэння прыродаахоўнай дзейнасці, вымярэнняў, якія вызначаюць уздзеянне вытворчай і іншай дзейнасці на навакольнае асяроддзе.

Сістэма нарматыўна-тэхнічнага і метралагічнага забеспячэння ўключае нарматывы гранічна дапушчальных канцэнтрацый і выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў і мікраарганізмаў у навакольнае асяроддзе, шкодных фізічных уздзеянняў і ўзроўню радыяцыйнай бяспекі. Указаная сістэма ўключае патрабаванні: дзяржаўныя, мясцовыя, галіновыя, а таксама патрабаванні, якія ўстанаўліваюцца прадпрыемствамі.

Нарматыўна-тэхнічныя і метралагічныя патрабаванні ў галіне аховы навакольнага асяроддзя павінны адпавядаць міжнародным стандартам, канвенцыям і пагадненням, у якіх удзельнічае Рэспубліка Беларусь, сусветным дасягненням навукі і тэхнікі.

Распрацоўка нарматыўна-тэхнічных і метралагічных патрабаванняў у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца ў парадку, які ўстанаўліваецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пры невыкананні нарматыўна-тэхнічных і метралагічных па-

трабаванняў па ахове навакольнага асяроддзя ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, абмяжоўваецца, прыпыняецца або спыняецца дзейнасць юрыдычных асоб, іх адасобленых падраздзяленняў, установак абсталявання па рашэннях дзяржаўных органаў па ахове навакольнага асяроддзя, органаў санітарнага нагляду і іншых спецыяльна ўпаўнаважаных органаў або па іх прадстаўленню мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў пры адначасовым спыненні фінансавання забароненых работ да ўстаранення парушэнняў. Абмежаванне, прыпыненне або спыненне дзейнасці не вызваляюць вінаватых ад прадугледжанай заканадаўствам Рэспублікі Беларусь адказнасці за ўрон, нанесены навакольнаму асяроддзю.

Раздзел VIII
ЭКАЛАГІЧНАЯ ЭКСПЕРТЫЗА

Артыкул 26. **Мэты і прынцыпы дзяржаўнай экалагічнай экспертызы**

Дзяржаўная экалагічная экспертыза праводзіцца з мэтай:

вызначэння ўзроўню экалагічнай небяспекі, якая можа ўзнікнуць у працэсе ажыццяўлення гаспадарчай і іншай дзейнасці цяпер або ў будучым і прама або ўскосна аказаць адмоўнае ўздзеянне на стан навакольнага асяроддзя і здароўе насельніцтва;

ацэнкі адпаведнасці гаспадарчай і іншай дзейнасці, якая плануецца, праектуецца, патрабаванням прыродаахоўнага заканадаўства;

вызначэння дастатковасці і абгрунтаванасці мер па ахове навакольнага асяроддзя, якія прадугледжваюцца праектам.

Дзяржаўная экалагічная экспертыза праводзіцца дзяржаўнымі органамі па экалогіі на аснове прынцыпаў законнасці, навуковай абгрунтаванасці, комплекснасці, галоснасці з удзелам у неабходных выпадках дзяржаўных і грамадскіх арганізацый.

Правядзенне дзяржаўнай экалагічнай экспертызы ажыццяўляецца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Рэалізацыя праектаў, якія падлягаюць дзяржаўнай экалагічнай экспертызе, без станоўчага заключэння дзяржаўнай экалагічнай экспертызы забараняецца і не падлягае фінансаванню.

Артыкул 27. **Аб'екты дзяржаўнай экалагічнай экспертызы**

Дзяржаўнай экалагічнай экспертызе падлягаюць:

перадпланавая, перадпраектная і праектная дакументацыя па гаспадарчай і іншай дзейнасці, якая можа аказаць адмоўнае ўздзеянне на навакольнае асяроддзе;

праекты планаў (праграм), асноўных напрамкаў, схем развіцця і размяшчэння прадукцыйных сіл і галін народнай гаспадаркі;

дзеючыя прадпрыемствы і іншыя аб'екты;

экалагічны стан асобных рэгіёнаў і мясцовасцей.

Дзяржаўнай экалагічнай экспертызе падлягаюць іншыя праекты, рашэнні, сістэмы, аб'екты, укараненне або рэалізацыя якіх можа прывесці да парушэння норм экалагічнай бяспекі.

Артыкул 28. **Грамадская экалагічная экспертыза**

Грамадская экалагічная экспертыза ажыццяўляецца незалежнымі групамі спецыялістаў па ініцыятыве грамадскіх арганізацый, Саветаў народных дэпутатаў і грамадзян за кошт іх уласных сродкаў або на грамадскіх пачатках.

Грамадская экалагічная экспертыза праводзіцца незалежна ад дзяржаўнай экалагічнай экспертызы.

Заключэнні грамадскай экалагічнай экспертызы ўлічваюцца органамі, якія ажыццяўляюць дзяржаўную экалагічную экспертызу.

Раздзел IX
ЭКАЛАГІЧНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ГАСПАДАРЧАЙ І ІНШАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Артыкул 29. **Экалагічныя патрабаванні да размяшчэння, праектавання, будаўніцтва, рэканструкцыі, уводу ў эксплуатацыю і эксплуатацыі прадпрыемстваў, збудаванняў і іншых аб'ектаў**

Праекты аб'ектаў гаспадарчай і іншай дзейнасці павінны змяшчаць матэрыялы па ацэнцы ўздзеяння на навакольнае асяроддзе.

Ацэнка ўздзеяння на навакольнае асяроддзе ажыццяўляецца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Забараняецца ўвод у эксплуатацыю аб'ектаў, якія не забяспечваюць выкананне ў поўным аб'ёме ўсіх экалагічных патрабаванняў, а таксама без завяршэння запраектаваных работ па ахове навакольнага асяроддзя.

Артыкул 30. **Экалагічныя патрабаванні пры абыходжанні з хімічнымі рэчывамі**

Юрыдычныя і фізічныя асобы абавязаны выконваць экалагічныя патрабаванні пры вытворчасці, захоўванні, транспарціроўцы, прымяненні, абясшкоджванні і захаванні ў магільніках хімічных рэчываў, выконваць устаноўленыя нарматывы выкарыстання,

прымаць меры да папярэджвання і ліквідацыі шкодных вынікаў іх прымянення для навакольнага асяроддзя.

Парушэнне экалагічных патрабаванняў пры абыходжанні з хімічнымі рэчывамі, якое стварае пагрозу забруджвання навакольнага асяроддзя, цягне за сабой забарону вытворчасці, захоўвання, транспарціроўкі, прымянення, абясшкоджвання або захавання ў магільніках гэтых рэчываў па рашэнню прыродаахоўных ці іншых спецыяльна ўпаўнаважаных органаў, не вызваляючы вінаватых ад дысцыплінарнай або крымінальнай адказнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 31. **Ахова навакольнага асяроддзя ад шкоднага біялагічнага ўздзеяння**

Юрыдычныя і фізічныя асобы, якія аказваюць біялагічнае ўздзеянне на прыроду, абавязаны забяспечваць у працэсе сваёй дзейнасці экалагічна бяспечную вытворчасць (стварэнне), захоўванне (утрыманне), акліматызацыю і рэакліматызацыю, трасніпарціроўку, выкарыстанне і захаванне ў магільніках мікраарганізмаў, жывёл, раслін і рэчываў, распрацоўваць і ажыццяўляць мерапрыемствы па папярэджванню і ліквідацыі аварый і катастроф, папярэджванню і ліквідацыі вынікаў шкоднага біялагічнага ўздзеяння на прыроду і здароўе чалавека, генетычны фонд і экалагічныя сістэмы.

Артыкул 32. **Ахова навакольнага асяроддзя ад шуму, вібрацыі, электрамагнітных палёў і іншых шкодных фізічных уздзеянняў**

Мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, юрыдычныя асобы і грамадзяне абавязаны прымаць неабходныя меры па папярэджванню шкоднага ўздзеяння і ўстараненню інтэнсіўнага шуму, вібрацыі, шкоднага ўздзеяння электрамагнітных палёў і іншых шкодных фізічных уздзеянняў на навакольнае асяроддзе.

Забараняецца перавышэнне нарматываў гранічна дапушчальных узроўняў уздзеяння на здароўе чалавека і навакольнае асяроддзе вытворчага і транспартнага шуму, вібрацыі, электрамагнітных палёў і іншых шкодных уздзеянняў.

Артыкул 33. **Ахова навакольнага асяроддзя ад забруджвання вытворчымі, бытавымі і іншымі адходамі**

Месцы складзіравання, захавання ў магільніках (размяшчэння) адходаў вызначаюцца абласнымі Саветамі народных дэпутатаў з захаваннем санітарных норм і правіл па абавязковаму ўзгадненню з мясцовымі Саветамі, органамі па экалогіі, санітарна-эпідэміялагічнага нагляду, Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па нагляду за бяспечным вядзеннем работ у прамысловасці і атамнай энергетыцы і іншымі зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі.

Захаванне ў магільніках радыеактыўных адходаў праводзіцца ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС».

Забараняецца захаванне ў магільніках шкодных адходаў на тэрыторыі гарадоў, іншых населеных пунктаў, у водных аб'ектах, падземных ваданосных гарызонтах, курортна-аздараўленчых зонах і іншых месцах, дзе можа быць створана небяспека пагаршэння стану навакольнага асяроддзя і здароўя насельніцтва.

Артыкул 34. **Экалагічная бяспека транспартных сродкаў**

Юрыдычныя асобы, якія ажыццяўляюць праектаванне, вытворчасць, эксплуатацыю і абслугоўванне аўтамабіляў, самалётаў, суднаў і іншых перасовачных сродкаў, установак і вытворчасцей, абавязаны распрацоўваць і ажыццяўляць меры па зніжэнню таксічнасці, дымнасці, а таксама абясшкоджванню шкодных рэчываў, якія змяшчаюцца ў выкідах (скідах) транспартных сродкаў, пераходу на менш таксічныя віды энергіі і паліва, захаванне рэжыму эксплуатацыі транспартных сродкаў і іншыя меры, накіраваныя на прадухіленне і змяншэнне выкідаў забруджвальных рэчываў.

Вытворчасць і эксплуатацыя транспартных і іншых перасовачных сродкаў і ўстановак, у выкідах (скідах) якіх утрыманне забруджвальных рэчываў і ўзроўні фізічных уздзеянняў перавышаюць устаноўленыя нарматывы, цягне за сабой адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 35. **Выкананне патрабаванняў экалагічнай бяспекі пры правядзенні навуковых даследаванняў, укараненні адкрыццяў, вынаходстваў, прымяненні новай тэхнікі, абсталявання, матэрыялаў, тэхналогій і сістэм**

Пры правядзенні фундаментальных і прыкладных навукова-даследчых і вопытна-канструктарскіх работ павінны ўлічвацца патрабаванні забеспячэння экалагічнай бяспекі, аховы навакольнага асяроддзя, рацыянальнага выкарыстання і аднаўлення прыродных рэсурсаў.

Забараняецца ўкараненне адкрыццяў, вынаходстваў, прымяненне новай тэхнікі, абсталявання, матэрыялаў, тэхналогій і сістэм, калі яны не адказваюць патрабаванням экалагічнай бяспекі.

Артыкул 36. **Экалагічныя патрабаванні да ваенных і абаронных аб'ектаў, ваеннай дзейнасці**

Патрабаванні, якія прад'яўляюцца гэтым Законам да размяшчэння, будаўніцтва, уводу ў эксплуатацыю і эксплуатацыі прадпрыемстваў, збудаванняў і іншых аб'ектаў, а таксама іншыя патрабаванні, устаноўленыя гэтым Законам у галіне аховы навакольнага асяроддзя, у поўнай меры адносяцца да ваенных і абаронных аб'ектаў, размешчаных на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь пры дыслакацыі войск і ваеннай тэхнікі (акрамя асобых сітуацый).

Органы ваеннага кіравання абавязаны пакрываць шкоду, прычыненую навакольнаму асяроддзю і здароўю чалавека, у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 37. **Ахова азонавага слоя атмасферы**

У адпаведнасці з міжнароднымі пагадненнямі, што дзейнічаюць у Рэспубліцы Беларусь, юрыдычныя асобы абавязаны скараціць і ў далейшым спыніць вытворчасць і выкарыстанне хімічных рэчываў, якія шкодна ўздзейнічаюць на азонавы слой атмасферы.

Спіс хімічных рэчываў і адходаў вытворчасці, якія шкодна ўздзейнічаюць на стан азонавага слоя атмасферы, зацвярджаецца ўпаўнаважанымі на тое дзяржаўнымі органамі Рэспублікі Беларусь.

Раздзел X
ЗОНЫ НАДЗВЫЧАЙНАЙ ЭКАЛАГІЧНАЙ СІТУАЦЫІ І ЭКАЛАГІЧНАГА БЕДСТВА

Артыкул 38. **Зоны надзвычайнай экалагічнай сітуацыі**

Зонамі надзвычайнай экалагічнай сітуацыі могуць аб'яўляцца ўчасткі тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, дзе ў выніку гаспадарчай і іншай дзейнасці, разбуральнага ўплыву стыхійных сіл прыроды, аварыі, што мела месца, адбываюцца ўстойлівыя адмоўныя змяненні ў навакольным асяроддзі, якія пагражаюць здароўю людзей, стану натуральных экалагічных сістэм, прыроднаму генетычнаму фонду.

Зоны надзвычайнай экалагічнай сітуацыі аб'яўляюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

У зоне надзвычайнай экалагічнай сітуацыі прыпыняецца дзейнасць юрыдычных асоб і аб'ектаў, якія адмоўна ўплываюць на навакольнае асяроддзе і здароўе чалавека, абмяжоўваюцца асобныя віды прыродакарыстання, прымаюцца аператыўныя меры па аднаўленню экалагічнай сітуацыі.

Фінансаванне мерапрыемстваў па аздараўленню зон надзвычайнай экалагічнай сітуацыі праводзіцца ў першую чаргу за кошт сродкаў юрыдычных асоб, па віне якіх адбылася аварыя або катастрофа, а таксама за кошт сродкаў мясцовых і рэспубліканскага бюджэтаў, іншых крыніц.

Артыкул 39. **Зоны экалагічнага бедства**

Зонамі экалагічнага бедства аб'яўляюцца ўчасткі тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, дзе ў выніку гаспадарчай або іншай дзейнасці адбыліся глыбокія неабарачальныя змяненні асяроддзя, якія вядуць да істотнага пагаршэння здароўя насельніцтва, парушэння прыроднай раўнавагі, разбурэння натуральных экалагічных сістэм, дэградацыі глеб, флоры і фауны.

Зоны экалагічнага бедства аб'яўляюцца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

У зоне экалагічнага бедства спыняецца дзейнасць гаспадарчых аб'ектаў, акрамя звязаных з абслугоўваннем насельніцтва, якое пражывае на тэрыторыі зоны, забараняецца будаўніцтва, рэканструкцыя новых гаспадарчых аб'ектаў, істотна абмяжоўваецца прыродакарыстанне, прымаюцца аператыўныя меры па аднаўленню экалагічнай сітуацыі і аздараўленню навакольнага асяроддзя.

Фінансаванне мерапрыемстваў па аздараўленню ўказаных зон праводзіцца ў парадку, устаноўленым часткай чацвёртай артыкула 38 гэтага Закона. Прававы рэжым тэрыторый Рэспублікі Беларусь, што падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку чарнобыльскай катастрофы, вызначаецца Законам Рэспублікі Беларусь «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС».

Раздзел XI
АСОБА АХОЎВАЕМЫЯ ПРЫРОДНЫЯ АБ'ЕКТЫ І ТЭРЫТОРЫІ

Артыкул 40. **Прыродныя аб'екты і тэрыторыі, якія падлягаюць асобай ахове**

Да асоба ахоўваемых аб'ектаў прыроды адносяцца дзяржаўныя запаведнікі, нацыянальныя паркі, заказнікі, помнікі прыроды, а таксама жывёлы і расліны, якія адносяцца да відаў, занесеных у Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь. Парадак вядзення Чырвонай кнігі Рэспублікі Беларусь вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Асобай ахове падлягаюць таксама курортныя зоны, зоны адпачынку, прыбярэжныя палосы, водаахоўныя зоны (палосы), зоны санітарнай аховы крыніц пітнога водазабеспячэння, лясы

зялёных зон гарадоў і іншых населеных пунктаў, забаронныя палосы лясоў і іншыя тэрыторыі ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Стварэнне дзяржаўных запаведнікаў, нацыянальных паркаў, заказнікаў, аб'яўленне асобных аб'ектаў помнікамі прыроды праводзіцца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Раздзел XII
КАНТРОЛЬ І НАГЛЯД У ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 41. **Задачы кантролю і нагляду ў галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Задачы кантролю і нагляду ў галіне аховы навакольнага асяроддзя заключаюцца ў забеспячэнні выканання юрыдычнымі асобамі і грамадзянамі патрабаванняў заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове навакольнага асяроддзя.

Сістэма кантролю і нагляду ў галіне аховы навакольнага асяроддзя складаецца з дзяржаўнага, ведамаснага, вытворчага і грамадскага кантролю.

Артыкул 42. **Дзяржаўны кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Дзяржаўны кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляюць Саветы народных дэпутатаў, адпаведныя органы Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і іншыя спецыяльна ўпаўнаважаныя на тое дзяржаўныя органы.

Нагляд за выкананнем прыродаахоўнага заканадаўства ажыццяўляе экалагічная пракуратура Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 43. **Ведамасны і вытворчы кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Ведамасны кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі, ведамствамі з мэтай забеспячэння выканання падведамнымі прадпрыемствамі і арганізацыямі планаў і мерапрыемстваў па ахове навакольнага асяроддзя, прыродаахоўнага заканадаўства, прадпісанняў Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і іншых спецыяльна ўпаўнаважаных на тое дзяржаўных органаў.

Вытворчы кантроль у гэтай галіне ажыццяўляецца экалагічнымі службамі прадпрыемстваў, арганізацый і іншых гаспадарчых суб'ектаў.

Артыкул 44. **Грамадскі кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Грамадскі кантроль у галіне аховы навакольнага асяроддзя ажыццяўляецца грамадскімі арганізацыямі, працоўнымі калектывамі і ставіць сваёй задачай правядзенне грамадскай праверкі выканання юрыдычнымі асобамі і грамадзянамі прыродаахоўнага заканадаўства, а таксама выканання мерапрыемстваў па ахове, рацыянальнаму выкарыстанню і ўзнаўленню прыродных рэсурсаў.

Парадак арганізацыі грамадскага кантролю рэгулюецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, статутамі грамадскіх арганізацый.

Раздзел XIII
СІСТЭМА ЭКАЛАГІЧНАЙ АСВЕТЫ, АДУКАЦЫІ І ВЫХАВАННЯ

Артыкул 45. **Сістэма экалагічнай асветы, адукацыі і выхавання**

У Рэспубліцы Беларусь забяспечваецца сістэма ўсеагульнай, комплекснай, бесперапыннай экалагічнай асветы, адукацыі і выхавання, якая ахоплівае дашкольную, школьную адукацыю і выхаванне, прафесіянальную падрыхтоўку спецыялістаў у сярэдніх і вышэйшых навучальных установах, усе формы павышэння кваліфікацыі.

Артыкул 46. **Абавязковасць выкладання экалагічных ведаў у навучальных установах**

Для авалодання мінімумам экалагічных ведаў, неабходных у фарміраванні экалагічнай культуры грамадзян, у дашкольных установах, школах, сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных установах прадугледжваецца абавязковае выкладанне асноў экалагічных ведаў.

Артыкул 47. **Прафесіянальная экалагічная падрыхтоўка кіруючых работнікаў і спецыялістаў**

Кіраўнікі міністэрстваў, дзяржаўных камітэтаў і ведамстваў, прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый, іншыя службовыя асобы і спецыялісты, звязаныя з дзейнасцю, якая аказвае ўплыў на навакольнае асяроддзе і здароўе чалавека, абавязаны мець неабходную экалагічную падрыхтоўку, рэгулярна павышаць узровень экалагічных ведаў, што павінна ўлічвацца пры іх назначэнні на пасаду, атэстацыі і пераатэстацыі.

Раздзел XIV
АДКАЗНАСЦЬ ЗА ПАРУШЭННІ ЗАКАНАДАЎСТВА АБ АХОВЕ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ І ПАКРЫЦЦЁ ШКОДЫ, ПРЫЧЫНЕНАЙ ГЭТЫМІ ДЗЕЯННЯМІ

Артыкул 48. **Адказнасць за парушэнне заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя**

Асобы, вінаватыя ў парушэнні заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя, нясуць дысцыплінарную, адміністрацыйную, крымінальную і іншую адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, што не вызваляе іх ад неабходнасці пакрыцця шкоды, прычыненай гэтымі дзеяннямі.

Артыкул 49. **Абавязак поўнага пакрыцця шкоды, прычыненай парушэннем заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя**

Юрыдычныя асобы, грамадзяне, службовыя асобы, якія прычынілі шкоду навакольнаму асяроддзю, здароўю і маёмасці грамадзян, іншым юрыдычным асобам з прычыны парушэння імі прыродаахоўнага заканадаўства, абавязаны пакрыць яе ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 50. **Парадак пакрыцця шкоды, прычыненай парушэннем заканадаўства аб ахове навакольнага асяроддзя**

Пакрыццё шкоды, прычыненай навакольнаму асяроддзю парушэннем прыродаахоўнага заканадаўства, праводзіцца добраахвотна або па рашэнню суда.

Артыкул 51. **Пакрыццё шкоды, прычыненай здароўю і маёмасці грамадзян несспрыяльным станам навакольнага асяроддзя**

Шкода, прычыненая здароўю і маёмасці грамадзян пагаршэннем стану навакольнага асяроддзя, выкліканым дзейнасцю юрыдычных асоб або грамадзян, падлягае пакрыццю ў поўным аб'ёме. Пакрыццё шкоды праводзіцца на падставе рашэння суда па іску пацярпеўшага, членаў яго сям'і, пракурора, спецыяльна ўпаўнаважаных органаў або грамадскіх арганізацый.

Пакрыццё шкоды, прычыненай у выніку буйных аварый, а таксама стыхійных бедстваў, праводзіцца ў парадку, які вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Раздзел XV
ВЫРАШЭННЕ СПРЭЧАК У ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 52. **Парадак вырашэння спрэчак у галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Спрэчкі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя вырашаюцца судамі ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 53. **Вырашэнне спрэчак у галіне аховы навакольнага асяроддзя паміж Рэспублікай Беларусь і іншымі дзяржавамі**

Спрэчкі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя паміж Рэспублікай Беларусь і іншымі дзяржавамі разглядаюцца ў парадку, які вызначаецца міждзяржаўнымі экалагічнымі пагадненнямі.

Органы сістэмы Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі і іншых упаўнаважаных на тое ўстаноў вызваляюцца ад выплаты дзяржаўнай пошліны паісках аб пакрыцці шкоды, прычыненай аб'ектам навакольнага асяроддзя.

Раздзел XVI
МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА Ў ГАЛІНЕ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

Артыкул 54. **Удзел у міжнародным супрацоўніцтве ў галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Рэспубліка Беларусь прымае ўдзел у міжнародным супрацоўніцтве ў галіне аховы навакольнага асяроддзя на дзяржаўным і грамадскім узроўнях у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і міжнародным правам.

Артыкул 55. **Абавязкі замежных юрыдычных асоб, грамадзян замежных дзяржаў і асоб без грамадзянства па ахове навакольнага асяроддзя**

Замежныя юрыдычныя асобы, грамадзяне замежных дзяржаў і асобы без грамадзянства абавязаны на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь выконваць патрабаванні гэтага Закона і іншых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь і нясуць адказнасць за іх парушэнне ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 56. **Міжнародныя дагаворы ў галіне аховы навакольнага асяроддзя**

Калі ў міжнародным дагаворы, заключаным Рэспублікай Беларусь, устаноўлены іншыя правілы, чым тыя, якія змяшчаюцца ў гэтым Законе, то прымяняюцца правілы міжнароднага дагавора.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

26 лістапада 1992 года, гор. Мінск.
№ 1982—XII.

ПАСТАНОВА
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

2 Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ахове навакольнага асяроддзя»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб ахове навакольнага асяроддзя» з дня апублікавання.

2. У далейшым да прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб ахове навакольнага асяроддзя» акты дзеючага заканадаўства Рэспублікі Беларусь па ахове навакольнага асяроддзя прымяняюцца ў той частцы, што не супярэчыць гэтаму Закону.

3. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

у месячны тэрмін распрацаваць і зацвердзіць палажэнне аб пазабюджэтных фондах аховы прыроды;

у трохмесячны тэрмін прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб прывядзенні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб ахове навакольнага асяроддзя», а таксама прывесці рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з указаным Законам;

у месячны тэрмін забяспечыць перагляд і адмену міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі, ведамствамі Рэспублікі Беларусь іх нарматыўных актаў, якія супярэчаць Закону Рэспублікі Беларусь «Аб ахове навакольнага асяроддзя»;

у трохмесячны тэрмін вызначыць парадак ажыццяўлення маніторынгу навакольнага асяроддзя, а таксама змест і парадак вядзення дзяржаўных кадастраў прыродных рэсурсаў.

4. Прызнаць страціўшым сілу Закон Рэспублікі Беларусь «Аб ахове прыроды ў Рэспубліцы Беларусь» ад 21 снежня 1961 г. (ЗЗ БССР, 1961 г., № 38, арт. 380).

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

26 лістапада 1992 года, гор. Мінск.
№ 1983—XII.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

3 Аб унясенні змянення ў Папраўча-працоўны кодэкс Рэспублікі Беларусь*

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Частку трэцюю артыкула 60 Папраўча-працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, зацверджанага Законам Рэспублікі Беларусь ад 16 ліпеня 1971 года (ЗЗ БССР, 1971 г., № 21, арт. 298; 1988 г., № 23, арт. 359), выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Асуджаныя атрымліваюць харчаванне, якое забяспечвае нармальную жыццядзейнасць арганізма. Нормы харчавання дыферэнцыруюцца ў залежнасці ад характару выконваемай асуджанымі работы і іх адносін да працы. Асуджаныя, змешчаныя ў штрафны ізалятар, у памяшканні камернага тыпу ў калоніях агульнага, узмоцненага і строгага рэжыму, у адзіночную камеру ў калоніі асобага рэжыму, а таксама пераведзеныя на строгі рэжым або ў карцэр у турме, атрымліваюць харчаванне па зніжаных нормах, але не ніжэй фізіялагічных норм. Перавод асуджаных на зніжаныя нормы харчавання можа ажыццяўляцца пры наяўнасці пісьмовага заключэння ўрача. Асуджаныя, пераведзеныя на зніжаныя нормы харчавання, падлягаюць штодзённаму агляду ўрачом на прадмет стану здароўя і далейшага іх утрымання на зніжаных нормах харчавання, аб чым пісьмова даводзіцца да ведама начальніка ўстановы».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

17 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2053—XII.

---

* *Апублікаваны ў газетах: «Звязда» — 9 студзеня 1993 года, «Народная газета» — 13 студзеня 1993 года.*

4 Аб прызнанні страціўшымі сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь*

У сувязі з прыняццем Закона Рэспублікі Беларусь «Аб свабодзе веравызнанняў і рэлігійных арганізацыях» Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Прызнаць страціўшымі сілу:

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 27 лютага 1977 года «Аб зацвярджэнні Палажэння аб рэлігійных аб'яднаннях» (ЗЗ БССР, 1977 г., № 7, арт. 82);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 1 сакавіка 1977 года «Аб зацвярджэнні Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб зацвярджэнні Палажэння аб рэлігійных аб'яднаннях» (ЗЗ БССР, 1977 г., № 7, арт. 91);

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 3 лютага 1983 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Палажэнне аб рэлігійных аб'яднаннях» (ЗЗ БССР, 1983 г., № 4, арт. 77);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 чэрвеня 1983 года «Аб зацвярджэнні Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь» (ЗЗ БССР, 1983 г., № 19, арт. 331) у частцы зацвярджэння Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 3 лютага 1983 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Палажэнне аб рэлігійных аб'яднаннях».

2. Гэты Закон уступае ў дзеянне з дня яго апублікавання.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

17 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2056—XII.

---

* *Апублікаваны ў газетах: «Звязда» — 9 студзеня 1993 года, «Народная газета» — 13 студзеня 1993 года.*

5 Аб прызнанні грамадзянамі Рэспублікі Беларусь асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, і членаў іх сем'яў*

У сувязі з прыняццем ваеннай прысягі на вернасць народу Рэспублікі Беларусь Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Прызнаць грамадзянамі Рэспублікі Беларусь асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, што прыбылі ў рэспубліку для праходжання службы пасля ўступлення ў сілу Закона «Аб грамадзянстве Рэспублікі Беларусь», якія выкажуць жаданне быць грамадзянамі Рэспублікі Беларусь і прыняць прысягу на вернасць народу Рэспублікі Беларусь, а таксама членаў іх сем'яў па іх жаданню пасля пераезду ў рэспубліку.

Асабістыя заявы асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, і членаў іх сем'яў аб прызнанні іх грамадзянамі Рэспублікі Беларусь падаюцца для ўліку ў Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь праз адпаведныя міністэрствы і ведамствы Рэспублікі Беларусь.

Пытанні, не ўрэгуляваныя гэтым Законам, вырашаюцца ў адпаведнасці з Законам «Аб грамадзянстве Рэспублікі Беларусь».

Гэты Закон дзейнічае да 31 снежня 1993 года.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

22 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2059—XII.

ПАСТАНОВА
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

6 Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прызнанні грамадзянамі Рэспублікі Беларусь асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, і членаў іх сем'яў»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб прызнанні

---

* *Апублікаваны ў газетах: «Звязда» — 9 студзеня 1993 года, «Народная газета» — 13 студзеня 1993 года.*

грамадзянамі Рэспублікі Беларусь асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, і членаў іх сем'яў» з моманту яго прыняцця.

2. Даручыць Прэзідыуму Вярхоўнага Савета, Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь прааналізаваць ход выканання ўказанага Закона, прынясце прысягі на вернасць народу Рэспублікі Беларусь і праінфармаваць аб гэтым Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь у IV квартале 1993 года.

Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь прывесці ў адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб прызнанні грамадзянамі Рэспублікі Беларусь асоб, на якіх распаўсюджваецца статус ваеннаслужачых, і членаў іх сем'яў» рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

22 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2060—XII.

ПАСТАНОВА
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

7 Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб часовым парадку валютнага рэгулявання і правядзенні валютных аперацый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці ў Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 20 сакавіка 1992 года «Аб часовым парадку валютнага рэгулявання і правядзенні валютных аперацый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 13, арт. 221) наступныя змяненні і дапаўненні:

пункт 1.1 дапоўніць словамі: «зацвярджае нарматывы абавязковага продажу валютнай выручкі дзяржаве і ўмовы падаткаабкладання валютнай выручкі»;

пункт 1.2 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«1.2. Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь:

выконвае функцыі па аператыўнаму кіраванню і выкарыстанню сродкаў Дзяржаўнага валютнага фонду Рэспублікі Беларусь;

уносіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб размерах і напрамках выкарыстання знешніх пазык Рэспублікі Беларусь;

вызначае неабходнасць і ўмовы прыцягнення крэдытаў у межах устаноўленага Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь ліміту знешняга дзяржаўнага доўгу і ажыццяўляе кантроль за выкананнем абавязацельстваў па яго пагашэнню;

надзяляе ўпаўнаважаныя банкі Рэспублікі Беларусь, якія маюць ліцэнзію Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, паўнамоцтвамі выступаць агентамі па прыцягненню ад імя Урада дзяржаўных крэдытаў»;

пункт 1.3 дапоўніць словамі: «прадстаўленню інтарэсаў Рэспублікі Беларусь у адносінах з цэнтральнымі банкамі іншых дзяржаў, міжнароднымі фінансава-крэдытнымі ўстановамі, а таксама заключэнню адпаведных міжбанкаўскіх пагадненняў, правядзенню ўсіх відаў валютных аперацый; удзелу ў падрыхтоўцы атрымання, уліку і пагашэння міжурадавых валютных крэдытаў; вызначэнню адзінай формы ўліку, справаздачнасці, дакументацыі і статыстыкі валютных аперацый; падрыхтоўцы да публікацыі статыстыкі валютна-фінансавых аперацый па прынятых міжнародных стандартах; складанню зводнага валютнага плана (плацежнага балансу) Рэспублікі Беларусь; вызначэнню сумесна з Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу методыкі складання валютнага плана (плацежнага балансу); прымяненню ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, санкцый за парушэнне правіл ажыццяўлення валютных аперацый, а таксама за невыкананне або неналежнае выкананне нарматыўных дакументаў Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь у галіне валютнага рэгулявання і валютнага кантролю»;

дапоўніць Пастанову пасля пункта 1.3 новым пунктам 1.4 наступнага зместу:

«1.4. Органамі валютнага кантролю ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь, Кантрольная палата Рэспублікі Беларусь, Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны мытны камітэт Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях, Галоўная дзяржаўная падатковая інспекцыя Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь»;

пункты 1.4 — 1.8 у дзеючай рэдакцыі лічыць адпаведна пунктамі 1.5—1.9;

пункт 1.6 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«1.6. Фарміраванне Дзяржаўнага валютнага фонду Рэспублікі Беларусь, валютных фондаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, валютнага рэзервовага фонду Нацыянальнага банка Рэспублі-

кі Беларусь ажыццяўляецца ў парадку, які ўстанаўліваецца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь»;

абзац трэці пункта 1.9 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«У выпадку адкрыцця суб'ектамі гаспадарання валютных рахункаў за межамі Рэспублікі Беларусь без адпаведных ліцэнзій Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь органамі валютнага кантролю спаганяецца штраф з вінаватых асоб у дзесяціразовым размеры мінімальнай заработнай платы. Акрамя таго, па прадстаўленню органаў валютнага кантролю Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях мае права прыпыняць дзеянне або пазбаўляць суб'ектаў гаспадарання пасведчання ўдзельніка знешнеэканамічных сувязей»;

пункт 6 дапоўніць абзацам:

«Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь унесці адпаведныя дапаўненні і змяненні ў палажэнні аб міністэрствах і ведамствах, якім дадзенай Пастановай прадастаўлены паўнамоцтвы ў галіне валютнага рэгулявання і валютнага кантролю»;

пункт 7 выключыць;

з пункта 8 выключыць словы «на 1992 год».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

11 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2038—XII.

ПАСТАНОВА
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

8 Аб фарміраванні і выкарыстанні валютных фондаў Рэспублікі Беларусь у 1993 годзе

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Устанавіць, што ў 1993 годзе Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь фарміруецца за кошт:

збірання падатку ў свабодна канверсуемай валюце з валютнай выручкі суб'ектаў гаспадарання ў размеры 10 працэнтаў;

абавязковага продажу 20 працэнтаў валютнай выручкі суб'ектаў гаспадарання па курсу, што каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.

2. Выплата падатку і абавязковы продаж валюты ў Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь ажыццяўляюцца ўсімі суб'ектамі гаспадарання, зарэгістраванымі ва ўстаноўленым парадку на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, за выключэннем прадпрыемстваў, якія поўнасцю належаць замежным інвестарам, і сумесных прадпрыемстваў з доляй замежных інвестыцый у статутным фондзе больш чым 30 працэнтаў, валютная выручка якіх атрымана ад рэалізацыі прадукцыі (работ, паслуг) уласнай вытворчасці.

Палажэнні пункта 1 дадзенай Пастановы распаўсюджваюцца на ўсе віды аперацый, звязаных з рэалізацыяй прадукцыі (работ, паслуг) за свабодна канверсуемую валюту, незалежна ад спосабу іх ажыццяўлення (самастойна або праз пасрэднікаў) і характару здзелак, уключаючы рэалізацыю на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Пры гэтым па тавараабменных (бартэрных) аперацыях прымяняецца толькі падатак у размеры 10 працэнтаў да кантрактнага кошту тавараў або да разліковай выручкі, пералічанай у грашовых адзінках Рэспублікі Беларусь па курсу, які каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь. Выплата падатку ў гэтых выпадках можа ажыццяўляцца як у свабодна канверсуемай валюце, так і ў грашовых адзінках Рэспублікі Беларусь.

3. Устанавіць, што з мэтай устаранення двайнога падаткаабкладання балансавы прыбытак суб'ектаў гаспадарання памяншаецца на суму падатку на валютную выручку. Пры гэтым сума падатку, вылічаная ў замежнай валюце, пералічваецца ў валюту, якая прымяняецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, па курсу, што каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.

4. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін распрацаваць парадак збірання падатку на валютную выручку і абавязковага продажу валюты ў Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь.

Прадаставіць права Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у выключных выпадках прадастаўляць ільготы па абавязковаму продажу і падаткаабкладанню валютнай выручкі ў Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь.

5. Устанавіць, што ў 1993 годзе сродкі Дзяржаўнага валютнага фонду Рэспублікі Беларусь накіроўваюцца толькі на тыя агульнадзяржаўныя мэты, дзе іншыя крыніцы фінансавання, акрамя названага фонду, адсутнічаюць, у тым ліку:

узносы ў міжнародныя арганізацыі, членства ў якіх адобрана Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь і Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

утрыманне пасольстваў і іншых замежных устаноў Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўленне плацяжоў па абслугоўванню валютных крэдытаў, адобраных Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь;

аплату расходаў у замежнай валюце па службовых замежных

камандзіроўках дэлегацый Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і іншых неадкладных патрэб гэтых органаў у межах зацверджаных каштарысаў на іх утрыманне;

закупку харчавання, медыкаментаў у надзвычайных сітуацыях;

забеспячэнне бяспекі і падтрыманне неабходнай абараназдольнасці Рэспублікі Беларусь;

аплату іншых агульнадзяржаўных расходаў.

6. У мэтах максімальнай канцэнтрацыі валютных сродкаў для вырашэння агульнадзяржаўных задач валютныя фонды мясцовых Саветаў народных дэпутатаў за кошт абавязковага продажу валюты не ствараюцца.

Міністэрствы, ведамствы, мясцовыя Саветы народных дэпутатаў, прадпрыемствы і арганізацыі для задавальнення сваіх патрэбнасцей у валютных сродках набываюць іх на валютных аўкцыёнах або ва ўпаўнаважаных банках. У выпадку рэалізацыі сумесных праграм сродкі валютных фондаў суб'ектаў гаспадарання могуць аб'ядноўвацца на дагаворнай аснове.

7. Суб'екты гаспадарання нясуць адказнасць за своечасовае і поўнае пералічэнне сродкаў у Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь.

У выпадку неўнясення плацяжоў у Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь у 20-дзённы тэрмін з даты паступлення валютнай выручкі на рахунак плацельшчыка, у тым ліку ў замежных банках, устанаўліваецца штраф у свабодна канверсуемай валюце ў размеры 100 працэнтаў неперalічаных сум.

Пры адсутнасці (недастатковасці) валютных сродкаў на момант выяўленага парушэння штраф выплачваецца ў валюце, якая дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і пералічана па курсу, што каціруецца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь на дату паступлення валютных сродкаў на рахунак прадпрыемства.

Выплата штрафу не вызваляе плацельшчыка ад унясення ўстаноўленых плацяжоў у Дзяржаўны валютны фонд Рэспублікі Беларусь. Сума выплачанага штрафу адносіцца за кошт прыбытку, што застаецца ў распараджэнні суб'екта гаспадарання.

Гэта санкцыя прымяняецца і пры ўстанаўленні фактаў парушэнняў парадку афармлення знешнегандлёвых аперацый (замена дадаткаў да кантракта пасля атрымання ліцэнзіі і інш.).

8. Устанавіць, што суб'екты гаспадарання (уключаючы ўпаўнаважаныя банкі) за адсутнасць уліку валютных аперацый, вядзенне ўліку валютных аперацый з парушэннем устаноўленага парадку, непрадстаўленне або несвоечасовае прадстаўленне органам валютнага кантролю дакументаў і інфармацыі нясуць адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

9. Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь, Міністэрству фінансаў Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнаму камітэту Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях, Дзяржаўнаму мытнаму камітэту Рэспублікі Беларусь забяспечыць кантроль за выкананнем палажэнняў, устаноўленых дадзенай Пастановай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

15 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2047—XII.

ПАСТАНОВА
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

9 Аб увядзенні ў дзеянне Ваеннай дактрыны Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Зацвердзіць Ваенную дактрыну Рэспублікі Беларусь.

2. У адпаведнасці з рашэннем Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, прынятым пры ратыфікацыі Дагавора аб звычайных узброеных сілах у Еўропе, і зыходзячы з прынцыпу разумнай дастатковасці для абароны, прадугледзець, што колькасць ваеннаслужачых Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь да 1995 года павінна быць скарочана да 100 000 чалавек.

3. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 1 сакавіка 1993 года:

прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы па прывядзенню заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Ваеннай дактрынай Рэспублікі Беларусь;

прывесці рашэнне Урада ў адпаведнасць з Ваеннай дактрынай Рэспублікі Беларусь.

4. Гэту Пастанову ўвесці ў дзеянне з моманту прыняцця.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

16 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2049—XII.

ПАСТАНОВА
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

10 Аб дакладзе Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Прыняць да ведама даклад Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора.

2. Пракуратуры Рэспублікі Беларусь прыняць неабходныя меры па фактах парушэння заканадаўства, выкладзеных у дакладзе Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора, і інфармаваць аб іх Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь.

3. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь забяспечыць захаванне маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора да канчатковага вырашэння пытанняў, узнятых Часовай камісіяй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора.

4. Кантроль за выкананнем дадзенай Пастановы ўскласці на Часовую камісію Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па вывучэнню пытання захавання маёмасці каманднага пункта былога штаба Аб'яднаных Узброеных Сіл краін Варшаўскага Дагавора.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

18 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2057—XII.

ПАСТАНОВА
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

11 Аб вызваленні Шаладонава В. І. ад абавязкаў намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Вызваліць **Шаладонава** Васіля Іванавіча ад абавязкаў намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь з 31 снежня 1992 года ў сувязі з пераходам на іншую работу.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2063—XII.

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
І САВЕТА МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

12 Аб прысуджэнні Дзяржаўных прэмій Рэспублікі Беларусь 1992 года ў галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры

Разгледзеўшы прапановы Камітэта па Дзяржаўных прэміях Рэспублікі Беларусь у галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры, Прэзідыум Вярхоўнага Савета і Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляюць:**

1. Улічваючы, што значна павялічылася колькасць твораў, прадстаўленых на атрыманне Дзяржаўных прэмій Рэспублікі Беларусь у галіне літаратуры, якія адрозніваюцца высокімі мастацкімі і навукова-даследчымі якасцямі, лічыць мэтазгодным прысудзіць у парадку выключэння 12 прэмій замест 11.

2. Прысудзіць Дзяржаўныя прэміі Рэспублікі Беларусь за 1992 год:

У ГАЛІНЕ ЛІТАРАТУРЫ

ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

Законнікаву Сяргею Іванавічу — за кнігу паэзіі «Заклінанне».
Звонаку Алесю (Звонаку Пятру Барысавічу) — за кнігу паэзіі «Святлацені».

Грахоўскаму Сяргею Іванавічу — за кнігу «Споведзь».

Жуку Аляксандру Аляксандравічу — за кнігу «Праклятая любоў».

Сёмуху Васілію Сяргеевічу — за пераклад з нямецкай мовы на беларускую рамана Томаса Мана «Доктар Фаўстус».

ІМЯ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА

Ермаловічу Мікалаю Іванавічу — за гістарычна-публіцыстычную кнігу «Старажытная Беларусь. Полацкі і навагародскі перыяды».

ЗА ТВОРЫ ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ І ЮНАЦТВА

Пархуту Яраславу Сільвестравічу — за кнігу «Зямля бацькоў нашых».

У ГАЛІНЕ ЖУРНАЛІСТЫКІ

Уліцёнку Аляксандру Леанідавічу — за кнігу публіцыстыкі «Іншадумцы. Мыслящие иначе».

У ГАЛІНЕ МУЗЫКІ І КАНЦЭРТНА-ВЫКАНАЛЬНІЦКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Гарэлавай Галіне Канстанцінаўне, кампазітару,— за кантату «У год сусветнага пажару».

У ГАЛІНЕ ТЭАТРАЛЬНАГА МАСТАЦТВА

Кін-Камінскаму Уладзіміру Тадэвушавічу, **Кур'яну** Уладзіміру Мітрафанавічу, **Манаеву** Віктару Сяргеевічу, **Пінігіну** Мікалаю Мікалаевічу — за пастаноўку ў Беларускім дзяржаўным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы спектакля «Тутэйшыя» па п'есе Янкі Купалы.

У ГАЛІНЕ АРХІТЭКТУРЫ І ВЫЯЎЛЕНЧАГА МАСТАЦТВА

Агуновічу Эдуарду Канстанцінавічу, мастаку,— за архітэктурна-мастацкае вырашэнне экспазіцый Літаратурнага музея Максіма Багдановіча ў Мінску і Музея партызанскай славы ў г. п. Ушачы Віцебскай вобласці.

Селешчуку Мікалаю Міхайлавічу, мастаку,— за серыю графічных аркушаў «Святы» («Каляды», «Гуканне вясны», «Вербніца»), за цыкл карцін «Мая Беларусь», за ілюстрацыі да кніг «Сымон-музыка» Якуба Коласа і «Сказки белорусских писателей».

3. Устанавіць у 1992 годзе Дзяржаўную прэмію Рэспублікі Беларусь у галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры ў памеры 50 мінімальных заработных плат.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.

28 снежня 1992 года, гор. Мінск.
№ 2077—XII.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

13 Аб уключэнні вёскі Чырвоны Бор Ждановіцкага сельсавета Мінскага раёна Мінскай вобласці ў гарадскую рысу горада Мінска

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Уключыць вёску Чырвоны Бор Ждановіцкага сельсавета Мінскага раёна Мінскай вобласці ў гарадскую рысу горада Мінска.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

5 студзеня 1993 года, гор. Мінск.
№ 2083—XII.

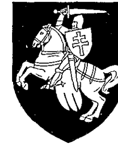

ВЕДОМОСТИ

ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

5 января 1993 г. **№ 1(75)** **Издаются с 1990 г.**

СОДЕРЖАНИЕ

Законы и постановления, принятые на десятой сессии Верховного Совета Республики Беларусь двенадцатого созыва

5. Закон Республики Беларусь о признании гражданами Республики Беларусь лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, и членов их семей.
6. Постановление Верховного Совета Республики Беларусь о введении в действие Закона Республики Беларусь «О признании гражданами Республики Беларусь лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, и членов их семей».
7. Постановление Верховного Совета Республики Беларусь о внесении изменений и дополнений в Постановление Верховного Совета Республики Беларусь «О временном порядке валютного регулирования и проведении валютных операций на территории Республики Беларусь».
8. Постановление Верховного Совета Республики Беларусь о формировании и использовании валютных фондов Республики Беларусь в 1993 году.
9. Постановление Верховного Совета Республики Беларусь о введении в действие Военной доктрины Республики Беларусь.
10. Постановление Верховного Совета Республики Беларусь о докладе Временной комиссии Верховного Совета Республики Беларусь по изучению вопроса сохранения имущества командного пункта бывшего штаба Объединенных Вооруженных Сил стран Варшавского Договора.
11. Постановление Верховного Совета Республики Беларусь об освобождении Шолодонова В. И. от обязанностей заместителя Председателя Верховного Совета Республики Беларусь.

* *
*

12. Постановление Президиума Верховного Совета Республики Беларусь и Совета Министров Республики Беларусь о присуждении Государственных премий Республики Беларусь 1992 года в области литературы, искусства и архитектуры.
13. Указ Президиума Верховного Совета Республики Беларусь о включении деревни Красный Бор Ждановичского сельсовета Минского района Минской области в городскую черту города Минска.

ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

1 Об охране окружающей среды*

Охрана окружающей среды, рациональное использование природных ресурсов, обеспечение экологической безопасности человека — неотъемлемое условие устойчивого экономического и социального развития государства. Настоящий Закон призван обеспечить правовые основы такого пути развития Республики Беларусь, защиту прав человека на благоприятную для его жизни и здоровья окружающую среду, определить правовые и экономические основы охраны окружающей среды в интересах настоящего и будущих поколений людей.

Раздел I
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. **Задачи законодательства Республики Беларусь об охране окружающей среды**

Задачами законодательства Республики Беларусь об охране окружающей среды являются:

обеспечение безопасного для жизни и здоровья людей состояния окружающей среды;

регулирование отношений в области охраны, использования и воспроизводства природных ресурсов;

сохранение природных ресурсов, генетического фонда живой природы, охрана естественных богатств, природного окружения, ландшафтов и других природных комплексов.

Статья 2. **Основные принципы охраны окружающей среды**

При планировании и осуществлении деятельности, оказывающей влияние на состояние окружающей среды, Советы народных депутатов, органы исполнительной власти, юридические и физические лица, иностранные инвесторы обязаны руководствоваться следующими основными принципами:

приоритетом охраны жизни и здоровья человека в сравнении с другими целями природопользования, обеспечения прав граждан на благоприятную для жизни, труда и отдыха окружающую среду;

соблюдением требований законодательства об охране окружающей среды;

---

* *Опубликован в газетах: «Звязда» — 14 января 1993 года, «Народная газета» — 15 января 1993 года.*

научно обоснованным сочетанием экологических и экономических интересов общества;

сочетанием национальных и международных интересов в области окружающей среды;

рациональным использованием природных ресурсов с учетом возможностей окружающей среды, необходимости воспроизводства природных ресурсов и недопущения необратимых последствий для окружающей среды и здоровья человека;

гласностью в работе, тесной связью с общественными объединениями и населением при решении природоохранных задач.

Статья 3. **Объекты природы, подлежащие охране**

Охране подлежат как вовлеченные в хозяйственный оборот, так и не используемые напрямую либо в данный период виды природных ресурсов, к которым относятся: климатические ресурсы, атмосфера, включая озоновый слой, земля, ее недра и почвы, воды (поверхностные, подземные и почвенная влага), растительный и животный мир в их видовом разнообразии во всех сферах обитания и произрастания, типичные и редкие ландшафты, а также иные природные объекты как компоненты экологических систем и биосферы.

Статья 4. **Законодательство Республики Беларусь об охране окружающей среды и природных ресурсов**

Отношения в области охраны окружающей среды в Республике Беларусь регулируются настоящим Законом, другими нормативными актами Республики Беларусь.

Раздел II
ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ГРАЖДАН В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 5. **Права граждан в области охраны окружающей среды**

Граждане Республики Беларусь и иные лица, проживающие на ее территории, имеют право:

создавать общественные объединения и фонды по охране окружающей среды и контролю за ее состоянием;

требовать и получать полную и достоверную информацию о состоянии окружающей среды и мерах по ее охране;

вносить предложения о запрещении размещения, прекращении проектирования, строительства, реконструкции, эксплуатации объектов, оказывающих отрицательное влияние на окружающую среду и здоровье человека;

предъявлять в суд иски о возмещении вреда здоровью и имуществу граждан, имуществу юридических лиц, причиненного нарушениями природоохранного законодательства либо ставшего следствием связанных с такими нарушениями экологических катастроф.

Законодательством Республики Беларусь могут быть определены и иные права граждан по охране окружающей среды.

Статья 6. **Обязанности граждан в области охраны окружающей среды**

Граждане Республики Беларусь и иные лица, проживающие на ее территории, обязаны: беречь и охранять природу, рационально использовать ее богатства, соблюдать требования природоохранного законодательства, повышать экологическую культуру, содействовать экологическому воспитанию подрастающего поколения, выполнять другие обязанности в области охраны окружающей среды в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Статья 7. **Права общественных объединений в области охраны окружающей среды**

Общественные экологические объединения, иные общественные объединения Республики Беларусь, осуществляющие экологические функции, имеют право:

разрабатывать и пропагандировать свои экологические программы, защищать права и интересы населения в области охраны окружающей среды, способствовать повышению экологической культуры населения, привлекать на добровольных началах граждан к активной природоохранной деятельности;

за счет своих средств и добровольного трудового участия членов организаций выполнять работы по охране и воспроизводству природных ресурсов, сохранению и улучшению окружающей среды, оказывать содействие государственным органам по охране природы в борьбе с нарушениями природоохранного законодательства, создавать общественные фонды по охране окружающей среды и расходовать их на проведение экологических мероприятий;

принимать участие в проведении государственной экологической экспертизы по размещению, проектированию, строительству, вводу в эксплуатацию экологически опасных объектов, проводить общественную экологическую экспертизу, вносить предложения, требовать в судебном порядке отмены решений по размещению, строительству, эксплуатации экологически опасных объектов, ограничению, приостановлению, прекращению, перепрофилированию их деятельности;

предъявлять в суд иски о возмещении вреда здоровью, имуществу граждан и общественных объединений, причиненного нарушением природоохранного законодательства.

Статья 8. **Гарантии прав граждан на здоровую и благоприятную для жизни окружающую среду**

Право граждан Республики Беларусь и иных лиц, проживающих на ее территории, на здоровую и благоприятную для жизни и здоровья окружающую среду обеспечивается:

планированием и нормированием качества окружающей среды, мерами по предотвращению экологически вредной деятельности и оздоровлению окружающей среды, предупреждению и ликвидации последствий аварий, катастроф, стихийных бедствий;

государственным контролем за состоянием окружающей среды и соблюдением природоохранного законодательства, привлечением к ответственности лиц, виновных в нарушении требований обеспечения экологической безопасности населения;

страхованием граждан, образованием государственных, общественных и иных фондов помощи лицам, пострадавшим от загрязнения окружающей среды;

возмещением в добровольном и судебном порядке вреда, причиненного здоровью и имуществу граждан в результате загрязнения окружающей среды и иных вредных воздействий на нее, в том числе последствий аварий и катастроф;

привлечением к ответственности в соответствии с законодательством Республики Беларусь лиц, умышленно искажающих или скрывающих информацию о состоянии окружающей среды, препятствующих выполнению гражданами и общественными объединениями их прав, вытекающих из настоящего Закона, другими гарантиями, предусмотренными настоящим Законом и иными законодательными актами Республики Беларусь.

Раздел III
ОРГАНЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ И УПРАВЛЕНИЯ В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 9. **Компетенция Верховного Совета Республики Беларусь в области охраны окружающей среды**

Верховный Совет Республики Беларусь в области охраны окружающей среды:

определяет государственную и межгосударственную экологическую политику;

осуществляет межгосударственное сотрудничество в области охраны окружающей среды;

разрабатывает и принимает законодательные акты об охране окружающей среды в Республике Беларусь;

определяет порядок организации и деятельности органов государственной власти и управления в области использования и охраны природных ресурсов, охраны окружающей среды;

рассматривает и утверждает государственную экологическую программу Республики Беларусь;

объявляет территории зонами экологического бедствия;

утверждает границы объектов природно-заповедного фонда республиканского значения и санкционирует их изменение;

рассматривает иные вопросы в области охраны окружающей среды и природопользования.

Статья 10. **Компетенция местных Советов народных депутатов в области охраны окружающей среды**

К ведению местных Советов народных депутатов в области охраны окружающей среды относятся:

организация планирования охраны окружающей среды, финансирование и материально-техническое обеспечение экологических программ;

координация деятельности экологических служб предприятий, учреждений, организаций;

принятие решений о запрещении деятельности юридических лиц и их отдельных производств, цехов, участков, находящихся на территории местного Совета, либо о лишении этих юридических лиц и их производств права пользования местными природными ресурсами в случаях загрязнения окружающей среды, нерационального использования природных ресурсов и других нарушений природоохранного законодательства, санитарных норм и правил;

организация экологического просвещения, образования и воспитания граждан;

обеспечение населения необходимой экологической информацией;

решение других вопросов охраны окружающей среды, отнесенных к компетенции органов местного самоуправления законодательством Республики Беларусь.

Местные Советы народных депутатов могут делегировать часть своих полномочий в области охраны окружающей среды органам Государственного комитета Республики Беларусь по экологии.

Статья 11. **Компетенция Совета Министров Республики Беларусь в области охраны окружающей среды**

Совет Министров Республики Беларусь в области охраны окружающей среды:

осуществляет реализацию определенной Верховным Советом Республики Беларусь экологической политики;

осуществляет меры по охране и научно обоснованному использованию природных ресурсов и улучшению окружающей среды;

обеспечивает разработку и реализацию государственной экологической программы Республики Беларусь;

координирует деятельность министерств, государственных комитетов, других подведомственных ему органов, занимающихся охраной окружающей среды;

создает республиканский внебюджетный фонд охраны природы;

утверждает порядок разработки экологических нормативов, лимитов использования природных ресурсов, выбросов и сбросов загрязняющих веществ в окружающую среду и размещения отходов;

определяет порядок учета, оценки природных ресурсов, а также порядок ведения кадастров природных ресурсов;

объявляет в случае необходимости участки территории зоной чрезвычайной экологической ситуации;

утверждает перечень особо ценных природных ресурсов и объектов окружающей среды;

организует систему экологического воспитания и образования граждан;

принимает решения о прекращении деятельности или перепрофилировании экологически вредных объектов республиканского значения;

осуществляет межправительственное сотрудничество в области охраны окружающей среды;

регулирует другие вопросы охраны окружающей среды и рационального использования природных ресурсов.

Статья 12. **Компетенция Государственного комитета Республики Беларусь по экологии и его подразделений в области охраны окружающей среды**

К компетенции Государственного комитета по экологии и его подразделений относятся:

контроль за деятельностью министерств, ведомств, предприятий, учреждений и организаций в области охраны окружающей среды;

проведение единой научно-технической политики по вопросам охраны окружающей среды и использования природных ресурсов;

государственный контроль за соблюдением норм экологической безопасности, наряду с другими специально уполномоченными государственными органами контроль за использованием и охраной недр, поверхностных и подземных вод, атмосферного воздуха, растительного и животного мира;

организация мониторинга природной среды;

утверждение совместно с органами санитарного надзора нормативов качества окружающей среды, участие в разработке стандартов по регулированию использования природных ресурсов и охране окружающей среды от загрязнения, истощения и иных вредных воздействий;

осуществление государственной экологической экспертизы;

получение безвозмездно от министерств, государственных комитетов, ведомств, предприятий, учреждений и организаций информации, необходимой для выполнения возложенных на него задач;

выдача и аннулирование разрешений на захоронение (складирование) промышленных, коммунально-бытовых и иных отходов, выбросы (сбросы) загрязняющих веществ в окружающую среду, на специальное использование природных ресурсов в соответствии с законодательством Республики Беларусь;

ограничение или приостановление деятельности предприятий и объектов независимо от формы собственности, если их эксплуатация осуществляется с нарушением природоохранного законодательства;

предъявление исков о возмещении вреда, причиненного в результате нарушения природоохранного законодательства;

разработка государственных экологических программ;

составление протоколов и рассмотрение дел о правонарушениях в области охраны окружающей среды и использования природных ресурсов в пределах прав, предоставленных законодательством Республики Беларусь;

учет и оценка природных ресурсов, ведение государственных кадастров водных ресурсов, торфяного фонда, животного и растительного мира;

ведение Красной книги Республики Беларусь;

обеспечение населения необходимой экологической информацией;

организация пропаганды экологических знаний среди населения;

осуществление на соответствующем уровне международного сотрудничества в области охраны окружающей среды, изучение, обобщение и распространение международного опыта, контроль за выполнением обязательств Республики Беларусь по международным соглашениям в области охраны окружающей среды.

Решения Государственного комитета по экологии в области охраны окружающей среды по вопросам, отнесенным к его компетенции, обязательны для всех юридических и физических лиц и могут быть обжалованы в установленном законодательством порядке.

Статья 13. **Компетенция иных специально уполномоченных государственных органов в области охраны окружающей среды**

Компетенция иных специально на то уполномоченных государственных органов по охране окружающей среды определяется законодательством Республики Беларусь.

Раздел IV
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 14. **Экономический механизм обеспечения охраны окружающей среды**

Экономический механизм охраны окружающей среды включает в себя:

планирование и финансирование природоохранных мероприятий;

льготное кредитование и налогообложение природоохранной деятельности;

определение лимитов на пользование природными ресурсами, размещение отходов, допустимых выбросов (сбросов) загрязняющих веществ в окружающую среду;

взимание налога и других платежей за использование природных ресурсов, выбросы (сбросы) загрязняющих веществ в окружающую среду;

взимание платы за размещение отходов и другие виды вредного воздействия на окружающую среду;

возмещение в установленном порядке вреда, причиненного окружающей среде и здоровью населения.

Экономический механизм охраны окружающей среды может включать в себя и другие положения, определенные законодательством Республики Беларусь.

Статья 15. **Планирование мероприятий по охране окружающей среды**

Целью планирования мероприятий по охране окружающей среды и природопользованию является обеспечение гармоничного взаимодействия природы и общества на основе научно обоснованного сочетания экологических, экономических и социальных интересов, выбор наиболее эффективных средств природопользования, предотвращения и ликвидации негативного влияния хозяйственной и иной деятельности на окружающую среду, сохранение и увеличение природно-ресурсного потенциала Республики Беларусь.

Планирование мероприятий по охране окружающей среды осуществляется в составе прогнозных показателей социально-экономического развития Республики Беларусь и государственного плана с учетом государственных и иных программ и требований природоохранного законодательства.

Территориальное планирование охраны окружающей среды осуществляется соответствующими Советами народных депутатов с участием государственных органов и общественных организаций.

Отраслевое планирование в области охраны окружающей среды осуществляется министерствами, государственными комитетами и другими государственными органами с учетом показателей территориального планирования.

Статья 16. **Финансирование экологических программ и мероприятий по охране окружающей среды**

Финансирование экологических программ и мероприятий по охране окружающей среды производится за счет:

республиканского и местных бюджетов;

средств юридических лиц, добровольных взносов населения, иностранных граждан, а также других источников;

республиканского, местных внебюджетных фондов и общественных фондов охраны природы;

кредитов банков.

Статья 17. **Лимиты на пользование природными ресурсами**

Лимиты на пользование природными ресурсами являются системой экологических ограничений по территориям и представляют собой установленные природопользователям на определенный период времени объемы предельного использования (изъятия) природных ресурсов, выбросов (сбросов) загрязняющих веществ, размещения отходов.

Лимиты на добываемые природные ресурсы, лимиты допустимых выбросов (сбросов) загрязняющих веществ в окружающую среду устанавливаются в соответствии с Законом Республики Беларусь «О налоге за пользование природными ресурсами (экологический налог)».

Лимиты на размещение отходов устанавливаются областными и Минским городским Советами народных депутатов по согласованию с органами Государственного комитета по экологии.

Статья 18. **Платежи за пользование природными ресурсами**

Платежи за пользование природными ресурсами включают:

платежи за пользование природными ресурсами;

платежи за выбросы (сбросы) загрязняющих веществ и плату за размещение отходов.

Порядок уплаты налога за пользование природными ресурсами, выбросы (сбросы) загрязняющих веществ в окружающую среду определяется Законом Республики Беларусь «О налоге за пользование природными ресурсами (экологический налог)».

Порядок уплаты налога за пользование землей регулируется специальным законом.

Нормативы платы за размещение отходов устанавливаются Советом Министров Республики Беларусь по представлению Государственного комитета по экологии.

За размещение отходов сверх установленных лимитов плата взимается в пятикратном размере.

Внесение платы за пользование природными ресурсами не освобождает природопользователя от выполнения мероприятий по охране окружающей среды и возмещения ущерба, причиненного нарушением природоохранного законодательства.

Статья 19. **Внебюджетные фонды охраны природы**

Для финансирования неотложных природоохранных мероприятий, экологических программ восстановления потерь в окружающей среде, компенсации причиненного ущерба и других мероприятий по охране окружающей среды создаются республиканский, областные, Минский городской, районные (кроме районов в городах) и городские внебюджетные фонды охраны природы.

Внебюджетные фонды охраны природы образуются за счет:

средств, поступающих от юридических и физических лиц, включая иностранных;

платежей за выбросы (сбросы) загрязняющих веществ в окружающую среду;

платы за размещение отходов;

сумм, полученных в возмещение ущерба, штрафов за загрязнение окружающей среды и нерациональное использование природных ресурсов и другие нарушения природоохранного законодательства;

средств от реализации конфискованных орудий охоты и рыболовства, а также от продажи незаконно добытой с их помощью продукции;

инвалютных поступлений, полученных по искам от иностранных физических и юридических лиц за нарушение природоохранного законодательства;

добровольных взносов юридических лиц, пожертвований граждан и других поступлений;

долевого участия юридических лиц, других природопользователей в финансировании природоохранных работ;

доходов от проведения денежно-вещевых лотерей.

Средства внебюджетных фондов охраны природы зачисляются на специальные счета местных Советов народных депутатов, 10 процентов от них — на специальный текущий счет внебюджетных средств Государственного комитета по экологии.

Средства указанных фондов расходуются на цели оздоровления окружающей среды, осуществление мер и программ по охране окружающей среды и воспроизводству природных ресурсов, научные исследования, внедрение экологически чистых технологий, строительство очистных сооружений, развитие экологического воспитания и образования, создание материальной базы для осуществления контроля за состоянием окружающей среды, участие в организации международного сотрудничества в области охраны природы, иные нужды, связанные с охраной окружающей среды.

Расходование средств внебюджетных фондов охраны природы на цели, не связанные с природоохранной деятельностью, запрещается.

Статья 20. **Экономическое стимулирование охраны окружающей среды**

В Республике Беларусь осуществляется стимулирование рационального природопользования и охраны окружающей среды путем:

предоставления юридическим и физическим лицам налоговых и иных льгот при внедрении малоотходных и безотходных ресурсо- и энергосберегающих технологий, переработке отходов производства и потребления, использовании вторичных ресурсов,

осуществлении другой деятельности, дающей значительный природоохранный эффект;

установления повышенных норм амортизации основных производственных природоохранных фондов.

Законодательством Республики Беларусь могут устанавливаться другие виды экономического стимулирования деятельности по охране окружающей среды.

Раздел V
РЕГУЛИРОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ

Статья 21. **Общее и специальное пользование природными ресурсами**

Законодательством Республики Беларусь гражданам гарантируется право общего пользования природными ресурсами для удовлетворения их потребностей безвозмездно, без закрепления этих ресурсов за отдельными лицами и предоставления соответствующих разрешений, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Беларусь.

Природные ресурсы в порядке специального использования предоставляются юридическим и физическим лицам для осуществления производственной и иной деятельности за плату, а в случаях, предусмотренных законодательством Республики Беларусь,— на льготных условиях на основании специальных разрешений, выдаваемых уполномоченными на то государственными органами, и заключения государственной экологической экспертизы.

Раздел VI
НАБЛЮДЕНИЕ И УЧЕТ В ОБЛАСТИ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 22. **Мониторинг окружающей среды**

Мониторинг окружающей среды представляет собой систему наблюдений за состоянием окружающей среды для своевременной оценки возможных изменений физических, химических и биологических процессов, уровня загрязнения атмосферного воздуха, почвы, водных и других природных объектов, предупреждения и устранения негативных явлений, а также обеспечения заинтересованных организаций и населения текущей и экстренной информацией об окружающей среде и прогнозирования ее состояния.

Мониторинг окружающей среды осуществляется Государственным комитетом по экологии, специально уполномоченными на то государственными органами при участии министерств, го-

сударственных комитетов, ведомств, объединений, предприятий, организаций, других юридических лиц.

Министерства, ведомства, объединения, предприятия, учреждения, организации, другие юридические лица бесплатно передают указанным государственным органам аналитические материалы своих наблюдений.

Порядок осуществления мониторинга окружающей среды определяется законодательством Республики Беларусь.

Статья 23. **Государственные кадастры природных ресурсов**

Для учета количественных, качественных и других характеристик природных ресурсов, а также объема, характера и режима их использования ведутся государственные кадастры природных ресурсов.

Содержание и порядок ведения государственных кадастров определяются законодательством Республики Беларусь.

Статья 24. **Государственный учет объектов, воздействующих на окружающую среду**

Объекты, которые вредно воздействуют или могут вредно воздействовать на состояние окружающей среды, виды и количество вредных веществ, выделяемых в окружающую среду, виды и размеры вредных физических воздействий на нее подлежат государственному учету, проводимому органами Государственного комитета по экологии и Министерства здравоохранения.

Раздел VII
НОРМАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ И МЕТРОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 25. **Требования к нормативно-техническому и метрологическому обеспечению охраны окружающей среды**

В целях эффективной охраны окружающей среды устанавливается единая система требований к нормативно-техническому и метрологическому обеспечению природоохранной деятельности, измерений, определяющих воздействие производственной и иной деятельности на окружающую среду.

Система нормативно-технического и метрологического обеспечения включает нормативы предельно допустимых концентраций и выбросов (сбросов) загрязняющих веществ и микроорганизмов в окружающую среду, вредных физических воздействий и уровня радиационной безопасности. Указанная система включа-

ет требования: государственные, местные, отраслевые, а также требования, устанавливаемые предприятиями.

Нормативно-технические и метрологические требования в области охраны окружающей среды должны соответствовать международным стандартам, конвенциям и соглашениям, в которых участвует Республика Беларусь, мировым достижениям науки и техники.

Разработка нормативно-технических и метрологических требований в области охраны окружающей среды осуществляется в порядке, устанавливаемом законодательством Республики Беларусь.

При невыполнении нормативно-технических и метрологических требований по охране окружающей среды в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь, ограничивается, приостанавливается или прекращается деятельность юридических лиц, их обособленных подразделений, установок оборудования по решениям государственных органов по охране окружающей среды, органов санитарного надзора и иных специально уполномоченных органов либо по их представлению местными Советами народных депутатов при одновременном прекращении финансирования запрещенных работ до устранения нарушений. Ограничение, приостановление или прекращение деятельности не освобождает виновных от предусмотренной законодательством Республики Беларусь ответственности за ущерб, нанесенный окружающей среде.

Раздел VIII
ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Статья 26. **Цели и принципы государственной экологической экспертизы**

Государственная экологическая экспертиза проводится с целью:

определения уровня экологической опасности, которая может возникнуть в процессе осуществления хозяйственной и иной деятельности в настоящем или будущем и прямо или косвенно оказать отрицательное воздействие на состояние окружающей среды и здоровье населения;

оценки соответствия планируемой, проектируемой хозяйственной и иной деятельности требованиям природоохранного законодательства;

определения достаточности и обоснованности предусматриваемых проектом мер по охране окружающей среды.

Государственная экологическая экспертиза проводится государственными органами по экологии на основе принципов законности, научной обоснованности, комплексности, гласности с участием в необходимых случаях государственных и общественных организаций.

Проведение государственной экологической экспертизы осуществляется в порядке, определяемом законодательством Республики Беларусь.

Реализация проектов, подлежащих государственной экологической экспертизе, без положительного заключения государственной экологической экспертизы запрещается и не подлежит финансированию.

Статья 27. **Объекты государственной экологической экспертизы**

Государственной экологической экспертизе подлежат:

предплановая, предпроектная и проектная документация по хозяйственной и иной деятельности, которая может оказать отрицательное воздействие на окружающую среду;

проекты планов (программ), основных направлений, схем развития и размещения производительных сил и отраслей народного хозяйства;

действующие предприятия и другие объекты;

экологическое состояние отдельных регионов и местностей.

Государственной экологической экспертизе подлежат другие проекты, решения, системы, объекты, внедрение или реализация которых может привести к нарушению норм экологической безопасности.

Статья 28. **Общественная экологическая экспертиза**

Общественная экологическая экспертиза осуществляется независимыми группами специалистов по инициативе общественных организаций, Советов народных депутатов и граждан за счет их собственных средств или на общественных началах.

Общественная экологическая экспертиза проводится независимо от государственной экологической экспертизы.

Заключения общественной экологической экспертизы учитываются органами, осуществляющими государственную экологическую экспертизу.

Раздел IX
ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ К ХОЗЯЙСТВЕННОЙ И ИНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Статья 29. **Экологические требования к размещению, проектированию, строительству, реконструкции, вводу в эксплуатацию и эксплуатации предприятий, сооружений и иных объектов**

Проекты объектов хозяйственной и иной деятельности должны содержать материалы по оценке воздействия на окружающую среду.

Оценка воздействия на окружающую среду осуществляется в порядке, определяемом законодательством Республики Беларусь.

Запрещается ввод в эксплуатацию объектов, не обеспечивающих выполнение в полном объеме всех экологических требований, а также без завершения запроектированных работ по охране окружающей среды.

Статья 30. **Экологические требования при обращении с химическими веществами**

Юридические и физические лица обязаны соблюдать экологические требования при производстве, хранении, транспортировке, применении, обезвреживании и захоронении химических веществ, соблюдать установленные нормативы использования, принимать меры к предупреждению и ликвидации вредных последствий их применения для окружающей среды.

Нарушение экологических требований при обращении с химическими веществами, создающее угрозу загрязнения окружающей среды, влечет за собой запрещение производства, хранения, транспортировки, применения, обезвреживания или захоронения этих веществ по решению природоохранных или иных специально уполномоченных органов, не освобождая виновных от дисциплинарной либо уголовной ответственности в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Статья 31. **Охрана окружающей среды от вредного биологического воздействия**

Юридические и физические лица, оказывающие биологическое воздействие на природу, обязаны обеспечивать в процессе своей деятельности экологически безопасное производство (создание), хранение (содержание), акклиматизацию и реакклиматизацию, транспортировку, использование и захоронение микроорганизмов, животных, растений и веществ, разрабатывать и

осуществлять мероприятия по предупреждению и ликвидации аварий и катастроф, предупреждению и ликвидации последствий вредного биологического воздействия на природу и здоровье человека, генетический фонд и экологические системы.

Статья 32. **Охрана окружающей среды от шума, вибрации, электромагнитных полей и иных вредных физических воздействий**

Местные Советы народных депутатов, юридические лица и граждане обязаны принимать необходимые меры по предупреждению вредного воздействия и устранению интенсивного шума, вибрации, вредного воздействия электромагнитных полей и других вредных физических воздействий на окружающую среду.

Запрещается превышение нормативов предельно допустимых уровней воздействия на здоровье человека и окружающую среду производственного и транспортного шума, вибрации, электромагнитных полей и иных вредных воздействий.

Статья 33. **Охрана окружающей среды от загрязнения производственными, бытовыми и иными отходами**

Места складирования, захоронения (размещения) отходов определяются областными Советами народных депутатов с соблюдением санитарных норм и правил по обязательному согласованию с местными Советами, органами по экологии, санитарно-эпидемиологического надзора, Государственного комитета Республики Беларусь по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и атомной энергетике и другими заинтересованными государственными органами.

Захоронение радиоактивных отходов производится в соответствии с Законом Республики Беларусь «О правовом режиме территорий, подвергшихся радиоактивному загрязнению в результате катастрофы на Чернобыльской АЭС».

Запрещается захоронение вредных отходов на территории городов, других населенных пунктов, в водных объектах, подземных водоносных горизонтах, курортно-оздоровительных зонах и иных местах, где может быть создана опасность ухудшения состояния окружающей среды и здоровья населения.

Статья 34. **Экологическая безопасность транспортных средств**

Юридические лица, осуществляющие проектирование, производство, эксплуатацию и обслуживание автомобилей, самолетов, судов и иных передвижных средств, установок и производств, обязаны разрабатывать и осуществлять меры по снижению токсичности, дымности, а также обезвреживанию вредных

веществ, содержащихся в выбросах (сбросах) транспортных средств, переходу на менее токсичные виды энергии и топлива, соблюдение режима эксплуатации транспортных средств и другие меры, направленные на предотвращение и уменьшение выбросов загрязняющих веществ.

Производство и эксплуатация транспортных и иных передвижных средств и установок, в выбросах (сбросах) которых содержание загрязняющих веществ и уровни физических воздействий превышают установленные нормативы, влечет за собой ответственность в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Статья 35. **Соблюдение требований экологической безопасности при проведении научных исследований, внедрении открытий, изобретений, применении новой техники, оборудования, материалов, технологий и систем**

При проведении фундаментальных и прикладных научно-исследовательских и опытно-конструкторских работ должны учитываться требования обеспечения экологической безопасности, охраны окружающей среды, рационального использования и воспроизводства природных ресурсов.

Запрещается внедрение открытий, изобретений, применение новой техники, оборудования, материалов, технологий и систем, если они не отвечают требованиям экологической безопасности.

Статья 36. **Экологические требования к военным и оборонным объектам, военной деятельности**

Требования, предъявляемые настоящим Законом к размещению, строительству, вводу в эксплуатацию и эксплуатации предприятий, сооружений и иных объектов, а также другие требования, установленные настоящим Законом в области охраны окружающей среды, в полной мере относятся к военным и оборонным объектам, расположенным на территории Республики Беларусь при дислокации войск и военной техники (кроме особых ситуаций).

Органы военного управления обязаны возмещать ущерб, причиненный окружающей среде и здоровью человека, в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Статья 37. **Охрана озонового слоя атмосферы**

В соответствии с международными соглашениями, действующими в Республике Беларусь, юридические лица обязаны сократить и в последующем прекратить производство и использование химических веществ, вредно воздействующих на озоновый слой атмосферы.

Список химических веществ и отходов производства, вредно воздействующих на состояние озонового слоя атмосферы, утверждается уполномоченными на то государственными органами Республики Беларусь.

Раздел X
ЗОНЫ ЧРЕЗВЫЧАЙНОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ И ЭКОЛОГИЧЕСКОГО БЕДСТВИЯ

Статья 38. **Зоны чрезвычайной экологической ситуации**

Зонами чрезвычайной экологической ситуации могут объявляться участки территории Республики Беларусь, где в результате хозяйственной и иной деятельности, разрушительного влияния стихийных сил природы, имевшей место аварии происходят устойчивые отрицательные изменения в окружающей среде, угрожающие здоровью людей, состоянию естественных экологических систем, природному генетическому фонду.

Зоны чрезвычайной экологической ситуации объявляются Советом Министров Республики Беларусь.

В зоне чрезвычайной экологической ситуации приостанавливается деятельность юридических лиц и объектов, отрицательно влияющих на окружающую среду и здоровье человека, ограничиваются отдельные виды природопользования, принимаются оперативные меры по восстановлению экологической ситуации.

Финансирование мероприятий по оздоровлению зон чрезвычайной экологической ситуации производится в первую очередь за счет средств юридических лиц, по вине которых произошла авария или катастрофа, а также за счет средств местных и республиканского бюджетов, других источников.

Статья 39. **Зоны экологического бедствия**

Зонами экологического бедствия объявляются участки территории Республики Беларусь, где в результате хозяйственной либо иной деятельности произошли глубокие необратимые изменения среды, ведущие к существенному ухудшению здоровья населения, нарушению природного равновесия, разрушению естественных экологических систем, деградации почв, флоры и фауны.

Зоны экологического бедствия объявляются Верховным Советом Республики Беларусь.

В зоне экологического бедствия прекращается деятельность хозяйственных объектов, кроме связанных с обслуживанием проживающего на территории зоны населения, запрещается

строительство, реконструкция новых хозяйственных объектов, существенно ограничивается природопользование, принимаются оперативные меры по восстановлению экологической ситуации и оздоровлению окружающей среды.

Финансирование мероприятий по оздоровлению указанных зон производится в порядке, установленном частью четвертой статьи 38 настоящего Закона. Правовой режим территорий Республики Беларусь, подвергшихся радиоактивному загрязнению в результате чернобыльской катастрофы, определяется Законом Республики Беларусь «О правовом режиме территорий, подвергшихся радиоактивному загрязнению в результате катастрофы на Чернобыльской АЭС».

Раздел XI
ОСОБО ОХРАНЯЕМЫЕ ПРИРОДНЫЕ ОБЪЕКТЫ И ТЕРРИТОРИИ

Статья 40. **Природные объекты и территории, подлежащие особой охране**

К особо охраняемым объектам природы относятся государственные заповедники, национальные парки, заказники, памятники природы, а также животные и растения, относящиеся к видам, занесенным в Красную книгу Республики Беларусь. Порядок ведения Красной книги Республики Беларусь определяется Советом Министров Республики Беларусь. Особой охране подлежат также курортные зоны, зоны отдыха, прибрежные полосы, водоохранные зоны (полосы), зоны санитарной охраны источников питьевого водоснабжения, леса зеленых зон городов и других населенных пунктов, запретные полосы лесов и иные территории в порядке, определяемом законодательством Республики Беларусь.

Создание государственных заповедников, национальных парков, заказников, объявление отдельных объектов памятниками природы производится в порядке, определяемом законодательством Республики Беларусь.

Раздел XII
КОНТРОЛЬ И НАДЗОР В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 41. **Задачи контроля и надзора в области охраны окружающей среды**

Задачи контроля и надзора в области охраны окружающей среды заключаются в обеспечении соблюдения юридическими лицами и гражданами требований законодательства Республики Беларусь об охране окружающей среды.

Система контроля и надзора в области охраны окружающей среды состоит из государственного, ведомственного, производственного и общественного контроля.

Статья 42. **Государственный контроль в области охраны окружающей среды**

Государственный контроль в области охраны окружающей среды осуществляют Советы народных депутатов, соответствующие органы Государственного комитета по экологии и иные специально уполномоченные на то государственные органы.

Надзор за соблюдением природоохранного законодательства осуществляет экологическая прокуратура Республики Беларусь.

Статья 43. **Ведомственный и производственный контроль в области охраны окружающей среды**

Ведомственный контроль в области охраны окружающей среды осуществляется министерствами, государственными комитетами, ведомствами с целью обеспечения выполнения подведомственными предприятиями и организациями планов и мероприятий по охране окружающей среды, природоохранного законодательства, предписаний Государственного комитета по экологии и иных специально уполномоченных на то государственных органов.

Производственный контроль в этой области осуществляется экологическими службами предприятий, организаций и других хозяйственных субъектов.

Статья 44. **Общественный контроль в области охраны окружающей среды**

Общественный контроль в области охраны окружающей среды осуществляется общественными организациями, трудовыми коллективами и ставит своей задачей проведение общественной проверки соблюдения юридическими лицами и гражданами природоохранного законодательства, а также выполнения мероприятий по охране, рациональному использованию и воспроизводству природных ресурсов.

Порядок организации общественного контроля регулируется законодательством Республики Беларусь, уставами общественных организаций.

Раздел XIII
СИСТЕМА ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ПРОСВЕЩЕНИЯ, ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ

Статья 45. **Система экологического просвещения, образования и воспитания**

В Республике Беларусь обеспечивается система всеобщего, комплексного, непрерывного экологического просвещения, образования и воспитания, охватывающая дошкольное, школьное образование и воспитание, профессиональную подготовку специалистов в средних и высших учебных заведениях, все формы повышения квалификации.

Статья 46. **Обязательность преподавания экологических знаний в учебных заведениях**

Для овладения минимумом экологических знаний, необходимых в формировании экологической культуры граждан, в дошкольных учреждениях, школах, средних специальных и высших учебных заведениях предусматривается обязательное преподавание основ экологических знаний.

Статья 47. **Профессиональная экологическая подготовка руководящих работников и специалистов**

Руководители министерств, государственных комитетов и ведомств, предприятий, учреждений, организаций, иные должностные лица и специалисты, связанные с деятельностью, оказывающей влияние на окружающую среду и здоровье человека, обязаны иметь необходимую экологическую подготовку, регулярно повышать уровень экологических знаний, что должно учитываться при их назначении на должность, аттестации и переаттестации.

Раздел XIV
ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ОБ ОХРАНЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ВОЗМЕЩЕНИЕ ВРЕДА, ПРИЧИНЕННОГО ЭТИМИ ДЕЙСТВИЯМИ

Статья 48. **Ответственность за нарушение законодательства об охране окружающей среды**

Лица, виновные в нарушении законодательства об охране окружающей среды, несут дисциплинарную, административную, уголовную и иную ответственность в соответствии с законодательством Республики Беларусь, что не освобождает их от необходимости возмещения вреда, причиненного этими действиями.

Статья 49. **Обязанность полного возмещения вреда, причиненного нарушением законодательства об охране окружающей среды**

Юридические лица, граждане, должностные лица, причинившие вред окружающей среде, здоровью и имуществу граждан, другим юридическим лицам вследствие нарушения ими природоохранного законодательства, обязаны возместить его в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Статья 50. **Порядок возмещения вреда, причиненного нарушением законодательства об охране окружающей среды**

Возмещение вреда, причиненного окружающей среде нарушением природоохранного законодательства, производится добровольно либо по решению суда.

Статья 51. **Возмещение вреда, причиненного здоровью и имуществу граждан неблагоприятным состоянием окружающей среды**

Вред, причиненный здоровью и имуществу граждан ухудшением состояния окружающей среды, вызванным деятельностью юридических лиц или граждан, подлежит возмещению в полном объеме. Возмещение вреда производится на основании решения суда по иску потерпевшего, членов его семьи, прокурора, специально уполномоченных органов или общественных организаций.

Возмещение вреда, причиненного в результате крупных аварий, а также стихийных бедствий, производится в порядке, определяемом законодательством Республики Беларусь.

Раздел XV
РАЗРЕШЕНИЕ СПОРОВ В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 52. **Порядок разрешения споров в области охраны окружающей среды**

Споры в области охраны окружающей среды разрешаются судами в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь.

Статья 53. **Разрешение споров в области охраны окружающей среды между Республикой Беларусь и другими государствами**

Споры в области охраны окружающей среды между Республикой Беларусь и другими государствами рассматриваются в порядке, определяемом межгосударственными экологическими соглашениями.

Органы системы Государственного комитета Республики Беларусь по экологии и иных уполномоченных на то учреждений освобождаются от уплаты государственной пошлины по искам о возмещении вреда, причиненного объектам окружающей среды.

Раздел XVI
МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 54. **Участие в международном сотрудничестве в области охраны окружающей среды**

Республика Беларусь принимает участие в международном сотрудничестве в области охраны окружающей среды на государственном и общественном уровнях в соответствии с законодательством Республики Беларусь и международным правом.

Статья 55. **Обязанности иностранных юридических лиц, граждан иностранных государств и лиц без гражданства по охране окружающей среды**

Иностранные юридические лица, граждане иностранных государств и лица без гражданства обязаны на территории Республики Беларусь соблюдать требования настоящего Закона и иных законодательных актов Республики Беларусь и несут ответственность за их нарушение в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Статья 56. **Международные договоры в области охраны окружающей среды**

Если в международном договоре, заключенном Республикой Беларусь, установлены иные правила, чем те, которые содержатся в настоящем Законе, то применяются правила международного договора.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

26 ноября 1992 года, гор. Минск.
№ 1982—XII.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

2 О порядке введения в действие Закона Республики Беларусь «Об охране окружающей среды»

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

1. Ввести в действие Закон Республики Беларусь «Об охране окружающей среды» со дня опубликования.

2. Впредь до приведения законодательства Республики Беларусь в соответствие с Законом Республики Беларусь «Об охране окружающей среды» акты действующего законодательства Республики Беларусь по охране окружающей среды применяются в той части, что не противоречит настоящему Закону.

3. Поручить Совету Министров Республики Беларусь:

в месячный срок разработать и утвердить положение о внебюджетных фондах охраны природы;

в трехмесячный срок представить в Верховный Совет Республики Беларусь предложения о приведении законодательных актов Республики Беларусь в соответствие с Законом Республики Беларусь «Об охране окружающей среды», а также привести решения Правительства Республики Беларусь в соответствие с указанным Законом;

в месячный срок обеспечить пересмотр и отмену министерствами, государственными комитетами, ведомствами Республики Беларусь их нормативных актов, противоречащих Закону Республики Беларусь «Об охране окружающей среды»;

в трехмесячный срок определить порядок осуществления мониторинга окружающей среды, а также содержание и порядок ведения государственных кадастров природных ресурсов.

4. Признать утратившим силу Закон Республики Беларусь «Об охране природы в Республике Беларусь» от 21 декабря 1961 г. (СЗ БССР, 1961 г., № 38, ст. 380).

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

26 ноября 1992 года, гор. Минск.
№ 1983—XII.

ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

3 О внесении изменения в Исправительно-трудовой кодекс Республики Беларусь*

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

Часть третью статьи 60 Исправительно-трудового кодекса Республики Беларусь, утвержденного Законом Республики Беларусь от 16 июля 1971 года (СЗ БССР, 1971 г., № 21, ст. 298; 1988 г., № 23, ст. 359), изложить в следующей редакции:

«Осужденные получают питание, обеспечивающее нормальную жизнедеятельность организма. Нормы питания дифференцируются в зависимости от характера выполняемой осужденными работы и их отношения к труду. Осужденные, водворенные в штрафной изолятор, в помещения камерного типа в колониях общего, усиленного и строгого режима, в одиночную камеру в колонии особого режима, а также переведенные на строгий режим или в карцер в тюрьме, получают питание по пониженным нормам, но не ниже физиологических норм. Перевод осужденных на пониженные нормы питания может осуществляться при наличии письменного заключения врача. Осужденные, переведенные на пониженные нормы питания, подлежат ежедневному осмотру врачом на предмет состояния здоровья и дальнейшего их содержания на пониженных нормах питания, о чем письменно доводится до сведения начальника учреждения».

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

17 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2053—XII.

ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

4 О признании утратившими силу некоторых законодательных актов Республики Беларусь**

В связи с принятием Закона Республики Беларусь «О свободе вероисповеданий и религиозных организациях» Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

* *Опубликован в газетах: «Звязда» — 9 января 1993 года, «Народная газета» — 13 января 1993 года.*

** *Там же.*

1. Признать утратившими силу:

Указ Президиума Верховного Совета Республики Беларусь от 27 февраля 1977 года «Об утверждении Положения о религиозных объединениях» (СЗ БССР, 1977 г., № 7, ст. 82);

Закон Республики Беларусь от 1 марта 1977 года «Об утверждении Указа Президиума Верховного Совета Республики Беларусь «Об утверждении Положения о религиозных объединениях» (СЗ БССР, 1977 г., № 7, ст. 91);

Указ Президиума Верховного Совета Республики Беларусь от 3 февраля 1983 года «О внесении изменений и дополнений в Положение о религиозных объединениях» (СЗ БССР, 1983 г., № 4, ст. 77);

Закон Республики Беларусь от 30 июня 1983 года «Об утверждении Указов Президиума Верховного Совета Республики Беларусь о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Беларусь» (СЗ БССР, 1983 г., № 19, ст. 331) в части утверждения Указа Президиума Верховного Совета Республики Беларусь от 3 февраля 1983 года «О внесении изменений и дополнений в Положение о религиозных объединениях».

2. Настоящий Закон вступает в действие со дня его опубликования.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

17 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2056—XII.

ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

5 О признании гражданами Республики Беларусь лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, и членов их семей*

В связи с принятием военной присяги на верность народу Республики Беларусь Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

Признать гражданами Республики Беларусь лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, что прибыли в республику для прохождения службы после вступления в силу Зако-

* *Опубликован в газетах: «Звязда» — 9 января 1993 года, «Народная газета» — 13 января 1993 года.*

на «О гражданстве Республики Беларусь», которые выразят желание быть гражданами Республики Беларусь и принять присягу на верность народу Республики Беларусь, а также членов их семей по их желанию после переезда в республику.

Персональные заявления лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, и членов их семей о признании их гражданами Республики Беларусь подаются для учета в Президиум Верховного Совета Республики Беларусь через соответствующие министерства и ведомства Республики Беларусь.

Вопросы, не урегулированные настоящим Законом, решаются в соответствии с Законом «О гражданстве Республики Беларусь».

Настоящий Закон действует до 31 декабря 1993 года.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

22 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2059—XII.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

6 О введении в действие Закона Республики Беларусь «О признании гражданами Республики Беларусь лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, и членов их семей»

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

1. Ввести в действие Закон Республики Беларусь «О признании гражданами Республики Беларусь лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, и членов их семей» с момента его принятия.

2. Поручить Президиуму Верховного Совета, Совету Министров Республики Беларусь проанализировать ход выполнения указанного Закона, принятие присяги на верность народу Республики Беларусь и проинформировать об этом Верховный Совет Республики Беларусь в IV квартале 1993 года.

Совету Министров Республики Беларусь привести в соответствие с Законом Республики Беларусь «О признании гражданами Республики Беларусь лиц, на которых распространяется статус военнослужащих, и членов их семей» решения Правительства Республики Беларусь.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

22 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2060—XII.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

7 О внесении изменений и дополнений в Постановление Верховного Совета Республики Беларусь «О временном порядке валютного регулирования и проведении валютных операций на территории Республики Беларусь»

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

Внести в Постановление Верховного Совета Республики Беларусь от 20 марта 1992 года «О временном порядке валютного регулирования и проведении валютных операций на территории Республики Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 13, ст. 221) следующие изменения и дополнения:

пункт 1.1 дополнить словами: «утверждает нормативы обязательной продажи валютной выручки государству и условия налогообложения валютной выручки»;

пункт 1.2 изложить в следующей редакции:

«1.2. Совет Министров Республики Беларусь:

выполняет функции по оперативному управлению и использованию средств Государственного валютного фонда Республики Беларусь;

вносит в Верховный Совет Республики Беларусь предложения о размерах и направлениях использования внешних займов Республики Беларусь;

определяет необходимость и условия привлечения кредитов в пределах установленного Верховным Советом Республики Беларусь лимита внешнего государственного долга и осуществляет контроль за выполнением обязательств по его погашению;

наделяет уполномоченные банки Республики Беларусь, имеющие лицензию Национального банка Республики Беларусь, полномочиями выступать агентами по привлечению от имени Правительства государственных кредитов»;

пункт 1.3 дополнить словами: «представлению интересов Республики Беларусь в отношениях с центральными банками других государств, международными финансово-кредитными учреждениями, а также заключению соответствующих межбанковских соглашений, проведению всех видов валютных операций; участию в подготовке получения, учета и погашения межправительственных валютных кредитов; определению единой формы учета, отчетности, документации и статистики валютных операций; подготовке к публикации статистики валютно-финансовых опера-

ций по принятым международным стандартам; составлению сводного валютного плана (платежного баланса) Республики Беларусь; определению совместно с Государственным комитетом Республики Беларусь по статистике и анализу методики составления валютного плана (платежного баланса); применению в порядке, предусмотренном законодательством Республики Беларусь, санкций за нарушение правил осуществления валютных операций, а также за невыполнение или ненадлежащее выполнение нормативных документов Национального банка Республики Беларусь в области валютного регулирования и валютного контроля»;

дополнить Постановление после пункта 1.3 новым пунктом 1.4 следующего содержания:

«1.4. Органами валютного контроля в Республике Беларусь являются Национальный банк Республики Беларусь, Контрольная палата Республики Беларусь, Министерство финансов Республики Беларусь, Государственный таможенный комитет Республики Беларусь, Государственный комитет Республики Беларусь по внешним экономическим связям, Главная государственная налоговая инспекция Министерства финансов Республики Беларусь»;

пункты 1.4 — 1.8 в действующей редакции считать соответственно пунктами 1.5—1.9;

пункт 1.6 изложить в следующей редакции:

«1.6. Формирование Государственного валютного фонда Республики Беларусь, валютных фондов местных Советов народных депутатов, валютного резервного фонда Национального банка Республики Беларусь осуществляется в порядке, устанавливаемом Верховным Советом Республики Беларусь»;

абзац третий пункта 1.9 изложить в следующей редакции:

«В случае открытия субъектами хозяйствования валютных счетов за пределами Республики Беларусь без соответствующих лицензий Национального банка Республики Беларусь органами валютного контроля взыскивается штраф с виновных лиц в десятикратном размере минимальной заработной платы. Кроме того, по представлению органов валютного контроля Государственный комитет Республики Беларусь по внешним экономическим связям вправе приостанавливать действие или лишать субъектов хозяйствования свидетельства участника внешнеэкономических связей»;

пункт 6 дополнить абзацем:

«Совету Министров Республики Беларусь внести соответствующие дополнения и изменения в положения о министерствах и ведомствах, которым настоящим Постановлением предоставлены полномочия в области валютного регулирования и валютного контроля»;

пункт 7 исключить;

из пункта 8 исключить слова «на 1992 год».

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

11 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2038—XII.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

8 О формировании и использовании валютных фондов Республики Беларусь в 1993 году

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

1. Установить, что в 1993 году Государственный валютный фонд Республики Беларусь формируется за счет:

взимания налога в свободно конвертируемой валюте с валютной выручки субъектов хозяйствования в размере 10 процентов;

обязательной продажи 20 процентов валютной выручки субъектов хозяйствования по курсу, котируемому Национальным банком Республики Беларусь.

2. Уплата налога и обязательная продажа валюты в Государственный валютный фонд Республики Беларусь осуществляются всеми субъектами хозяйствования, зарегистрированными в установленном порядке на территории Республики Беларусь, за исключением предприятий, полностью принадлежащих иностранным инвесторам, и совместных предприятий с долей иностранных инвестиций в уставном фонде более 30 процентов, валютная выручка которых получена от реализации продукции (работ, услуг) собственного производства.

Положения пункта 1 данного Постановления распространяются на все виды операций, связанных с реализацией продукции (работ, услуг) за свободно конвертируемую валюту, независимо от способа их осуществления (самостоятельно или через посредников) и характера сделок, включая реализацию на территории Республики Беларусь.

При этом по товарообменным (бартерным) операциям применяется только налог в размере 10 процентов к контрактной стои-

мости товаров либо к расчетной выручке, пересчитанной в денежных единицах Республики Беларусь по курсу, котируемому Национальным банком Республики Беларусь. Уплата налога в этих случаях может осуществляться как в свободно конвертируемой валюте, так и в денежных единицах Республики Беларусь.

3. Установить, что с целью устранения двойного налогообложения балансовая прибыль субъектов хозяйствования уменьшается на сумму налога на валютную выручку. При этом сумма налога, исчисленная в иностранной валюте, пересчитывается в валюту, применяемую на территории Республики Беларусь, по курсу, котируемому Национальным банком Республики Беларусь.

4. Совету Министров Республики Беларусь в месячный срок разработать порядок взимания налога на валютную выручку и обязательной продажи валюты в Государственный валютный фонд Республики Беларусь.

Предоставить право Совету Министров Республики Беларусь в исключительных случаях предоставлять льготы по обязательной продаже и налогообложению валютной выручки в Государственный валютный фонд Республики Беларусь.

5. Установить, что в 1993 году средства Государственного валютного фонда Республики Беларусь направляются только на те общегосударственные цели, где другие источники финансирования, кроме названного фонда, отсутствуют, в том числе:

взносы в международные организации, членство в которых одобрено Верховным Советом Республики Беларусь и Советом Министров Республики Беларусь;

содержание посольств и других иностранных учреждений Республики Беларусь;

осуществление платежей по обслуживанию валютных кредитов, одобренных Верховным Советом Республики Беларусь;

оплату расходов в иностранной валюте по служебным зарубежным командировкам делегаций Верховного Совета Республики Беларусь и Совета Министров Республики Беларусь и других неотложных нужд этих органов в пределах утвержденных смет на их содержание;

закупку продовольствия, медикаментов в чрезвычайных ситуациях;

обеспечение безопасности и поддержания необходимой обороноспособности Республики Беларусь;

оплату других общегосударственных расходов.

6. В целях максимальной концентрации валютных средств для решения общегосударственных задач валютные фонды местных Советов народных депутатов за счет обязательной продажи валюты не создаются.

Министерства, ведомства, местные Советы народных депутатов, предприятия и организации для удовлетворения своих потребностей в валютных средствах приобретают их на валютных аукционах или в уполномоченных банках. В случае реализации совместных программ средства валютных фондов субъектов хозяйствования могут объединяться на договорной основе.

7. Субъекты хозяйствования несут ответственность за своевременное и полное перечисление средств в Государственный валютный фонд Республики Беларусь.

В случае невнесения платежей в Государственный валютный фонд Республики Беларусь в 20-дневный срок с даты поступления валютной выручки на счет плательщика, в том числе в зарубежных банках, устанавливается штраф в свободно конвертируемой валюте в размере 100 процентов неперечисленных сумм.

При отсутствии (недостаточности) валютных средств на момент выявленного нарушения штраф уплачивается в валюте, действующей на территории Республики Беларусь и пересчитанной по курсу, котируемому Национальным банком Республики Беларусь на дату поступления валютных средств на счет предприятия.

Уплата штрафа не освобождает плательщика от внесения установленных платежей в Государственный валютный фонд Республики Беларусь. Сумма уплаченного штрафа относится за счет прибыли, остающейся в распоряжении субъекта хозяйствования.

Настоящая санкция применяется и при установлении фактов нарушений порядка оформления внешнеторговых операций (замена приложений к контракту после получения лицензии и др.).

8. Установить, что субъекты хозяйствования (включая уполномоченные банки) за отсутствие учета валютных операций, ведение учета валютных операций с нарушением установленного порядка, непредставление или несвоевременное представление органам валютного контроля документов и информации несут ответственность в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

9. Национальному банку Республики Беларусь, Министерству финансов Республики Беларусь, Государственному комитету Республики Беларусь по внешним экономическим связям, Государственному таможенному комитету Республики Беларусь обеспечить контроль за исполнением положений, установленных данным Постановлением.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

15 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2047—XII.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

9 О введении в действие Военной доктрины Республики Беларусь

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

1. Утвердить Военную доктрину Республики Беларусь.

2. В соответствии с решением Верховного Совета Республики Беларусь, принятым при ратификации Договора об обычных вооруженных силах в Европе, и исходя из принципа разумной достаточности для обороны, предусмотреть, что численность военнослужащих Вооруженных Сил Республики Беларусь к 1995 году должна быть сокращена до 100 000 человек.

3. Поручить Совету Министров Республики Беларусь к 1 марта 1993 года:

представить в Верховный Совет Республики Беларусь предложения по приведению законодательных актов Республики Беларусь в соответствие с Военной доктриной Республики Беларусь;

привести решение Правительства в соответствие с Военной доктриной Республики Беларусь.

4. Настоящее Постановление ввести в действие с момента принятия.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

16 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2049—XII

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

10 О докладе Временной комиссии Верховного Совета Республики Беларусь по изучению вопроса сохранения имущества командного пункта бывшего штаба Объединенных Вооруженных Сил стран Варшавского Договора

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

1. Принять к сведению доклад Временной комиссии Верховного Совета Республики Беларусь по изучению вопроса сохранения имущества командного пункта бывшего штаба Объединенных Вооруженных Сил стран Варшавского Договора.

2. Прокуратуре Республики Беларусь принять необходимые меры по фактам нарушения законодательства, изложенным в докладе Временной комиссии Верховного Совета Республики Беларусь по изучению вопроса сохранения имущества командного пункта бывшего штаба Объединенных Вооруженных Сил стран Варшавского Договора, и информировать о них Верховный Совет Республики Беларусь.

3. Совету Министров Республики Беларусь обеспечить сохранение имущества командного пункта бывшего штаба Объединенных Вооруженных Сил стран Варшавского Договора до окончательного решения вопросов, поднятых Временной комиссией Верховного Совета Республики Беларусь по изучению вопроса сохранения имущества командного пункта бывщего штаба Объединенных Вооруженных Сил стран Варшавского Договора.

4. Контроль за исполнением данного Постановления возложить на Временную комиссию Верховного Совета Республики Беларусь по изучению вопроса сохранения имущества командного пункта бывшего штаба Объединеных Вооруженных Сил стран Варшавского Договора.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

18 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2057—XII.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

11 Об освобождении Шолодонова В. И. от обязанностей заместителя Председателя Верховного Совета Республики Беларусь

Верховный Совет Республики Беларусь **постановляет:**

Освободить **Шолодонова** Василия Ивановича от обязанностей заместителя Председателя Верховного Совета Республики Беларусь с 31 декабря 1992 года в связи с переходом на другую работу.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

23 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2063—XII.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И СОВЕТА МИНИСТРОВ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

12 О присуждении Государственных премий Республики Беларусь 1992 года в области литературы, искусства и архитектуры

Рассмотрев предложения Комитета по Государственным премиям Республики Беларусь в области литературы, искусства и архитектуры, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Республики Беларусь **постановляют:**

1. Учитывая, что значительно увеличилась численность произведений, представленных на получение Государственных премий Республики Беларусь в области литературы, которые отличаются высокими художественными и научно-исследовательскими качествами, считать целесообразным присудить в порядке исключения 12 премий вместо 11.

2. Присудить Государственные премии Республики Беларусь за 1992 год:

В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ

ИМЕНИ ЯНКИ КУПАЛЫ

Законникову Сергею Ивановичу — за книгу поэзии «Заклінанне».

Звонаку Алесю (Звонаку Петру Борисовичу) — за книгу поэзии «Святлацені».

ИМЕНИ ЯКУБА КОЛАСА

Граховскому Сергею Ивановичу — за книгу «Споведзь».

Жуку Александру Александровичу — за книгу «Праклятая любоў».

Семухе Василию Сергеевичу — за перевод с немецкого языка на белорусский романа Томаса Манна «Доктор Фаустус».

ИМЕНИ КАСТУСЯ КАЛИНОВСКОГО

Ермоловичу Николаю Ивановичу — за историко-публицистическую книгу «Старажытная Беларусь. Полацкі і навагародскі перыяды».

ЗА ПРОИЗВЕДЕНИЯ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА ДЛЯ ДЕТЕЙ И ЮНОШЕСТВА

Пархуте Ярославу Сильвестровичу — за книгу «Зямля бацькоў нашых».

В ОБЛАСТИ ЖУРНАЛИСТИКИ

Улитенку Александру Леонидовичу — за книгу публицистики «Иншадумцы. Мыслящие иначе».

В ОБЛАСТИ МУЗЫКИ И КОНЦЕРТНО-ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Гореловой Галине Константиновне, композитору,— за кантату «У год сусветнага пажару».

В ОБЛАСТИ ТЕАТРАЛЬНОГО ИСКУССТВА

Кин-Каминскому Владимиру Тадеушевичу, **Курьяну** Владимиру Митрофановичу, **Манаеву** Виктору Сергеевичу, **Пинигину** Николаю Николаевичу — за постановку в Белорусском государственном академическом театре имени Янки Купалы спектакля «Тутэйшыя» по пьесе Янки Купалы.

В ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРЫ И ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Агуновичу Эдуарду Константиновичу, художнику,— за архитектурно-художественное решение экспозиций Литературного музея Максима Богдановича в Минске и Музея партизанской славы в г. п. Ушачи Витебской области.

Селещуку Николаю Михайловичу, художнику,— за серию графических листов «Святы» («Каляды», «Гуканне вясны», «Вербніца»), за цикл картин «Мая Беларусь», за иллюстрации к книгам «Сымон-музыка» Якуба Коласа и «Сказки белорусских писателей».

3. Установить в 1992 году Государственную премию Республики Беларусь в области литературы, искусства и архитектуры в размере 50 минимальных заработных плат.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь
С. ШУШКЕВИЧ.

Председатель Совета Министров Республики Беларусь
В. КЕБИЧ.

28 декабря 1992 года, гор. Минск.
№ 2077—XII.

УКАЗ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

13 О включении деревни Красный Бор Ждановичского сельсовета Минского района Минской области в городскую черту города Минска

Президиум Верховного Совета Республики Беларусь **постановляет:**

Включить деревню Красный Бор Ждановичского сельсовета Минского района Минской области в городскую черту города Минска.

Председатель Верховного Совета Республики Беларусь С. ШУШКЕВИЧ.

5 января 1993 года, гор. Минск.
№ 2083—XII.

Издание Верховного Совета Республики Беларусь на белорусском и русском языках

Редакционно-издательский отдел Секретариата Верховного Совета Республики Беларусь

Ответственный за выпуск А. САКУН
220016, Минск, ул. К. Маркса, 38. Телефон 29-30-61.

Сдано в набор 15.01.93. Подписано в печать 19.02.93. Формат 60×90 1/16. Бумага офсетная. Офсетная печать. Усл. печ. л. 5,0. Тираж 9600. Заказ 22. Цена 9 р. 17 к.

Минский ордена Трудового Красного Знамени полиграфкомбинат МППО им. Я. Коласа. 220005, Минск, ул. Красная, 23.

9 р. 17 к. Індэкс 75008

На беларускай і рускай мовах